

Jaarverslag 2023

Stichting Rotterdam Circusstad

NRC: *“Circusstad Festival toont rijkdom van hedendaags circus”*

INHOUD

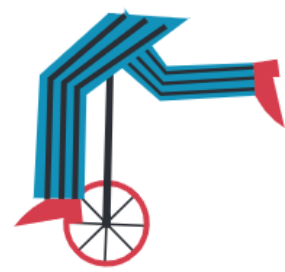
H1 VOORWOORD	2
H2. DOELSTELLINGEN & RESULTATEN	4
2.1 Reflectie op centrale doelstelling	4
2.2 Reflectie op ambities 2023	4
2.3 Successen en leermomenten	6
H3. PROGRAMMA	7
3.1 Overzicht en beoordeling jubileumprojecten	7
3.2 Overzicht en beoordeling programmering unieke festivalbeleving	8
3.3 Overzicht en beoordeling programmering social circus	12
3.4 Overzicht en beoordeling programmering talentvolle makers / coproducties	14
3.5 Circunstruction – Juli t/m November 2023	16
H4. PUBLIEK	18
4.1 Beoogde publieksambities en het resultaat	18
4.2 Ingezette marketingstrategie en -middelen	16
4.3 Resultaten impactmeting	21
H5. ORGANISATIE & SAMENWERKING	24
5.1 Stichting Rotterdam Circusstad	24
5.2 Code Cultural Governance	25
5.3 Code Culturele Diversiteit & Inclusie	25
5.4 Code Fair Practice / Bedrijfsvoering	26
5.5 Stakeholders en samenwerkingen	26
5.6 SWOT / Risico analyse	27
H6. FINANCIËN	
6.1 Toelichting op kosten en inkomsten	28
6.2 Financieel Resultaat	29
6.3 Accountant	29
7. ONDERTEKENING	30
BIJLAGEN	
FPK Model IIIF Prestaties	31
FPK Model IV F Speellijst	32
FPK Model Verantwoording Codes	33
WNT-verantwoording 2022	34
Enkele knipsels	35

Stichting Rotterdam Circusstad

Eendrachtsweg 42
3012 LD Rotterdam
www.circusstad.nl

Dirk Evers, zakelijk leider
dirk@circusstad.nl
06 – 19 22 86 21

KvK: 24471378
BTW: NL8212.31.911.B.01
IBAN: NL45 INGB 0007 7523 23
ANBI status aanwezig

H1. VOORWOORD

Geachte lezer,

Trots blikken we in dit verslag terug op de tiende editie van Circusstad Festival. We pakten uit met een omvangrijk programma dat, naast internationale hoogtepunten en het nieuwste werk van eigen bodem, tot in de haarvaten van de stad impact genereerde. De focus op het sociale gezicht van circus bood ruimte om bijzondere verhalen op originele wijze te delen met het publiek, en nieuwe publieksgroepen aan het festival te verbinden. Met speciale programma's voor wijkbewoners, de queer community, blinden en slechtzienden, ouderen en zelfs baby's zette het festival andermaal een flinke stap naar meer inclusie en diversiteit.

Maar liefst zes weken lang werd in alle delen van de stad circus beleefd, beoefend en gepresenteerd. Op de eerste lentedag, 21 maart, traptten we af met de Stadsparade. Overal in Rotterdam verrasten we mensen met een circusvoorstelling op het schoolplein of in de wijk. Nieuw was de Stadsparade-Senior. Met een op maat gemaakte voorstelling voor ouderen bezochten we verpleeghuizen verspreid door de stad. Een mooi en dankbaar project.

Een grote eer was het om op 27 april een Circusstad-plein te mogen organiseren op de wandelroute van het koninklijk gezelschap tijdens hun bezoek aan Rotterdam. Hoe trots waren we toen de koning voor het oog van 2 miljoen kijkers op NOS door de erehaag liep van de acrobaten van festivalgezelschap Compagnie XY uit Frankrijk, dat speciaal hiervoor een dag eerder naar Rotterdam was gekomen.

Dit markeerde tevens het begin van ons jubileumproject *Les Voyages*. De 18 acrobaten van Compagnie XY streken een week lang neer in de wijk IJsselmonde in Rotterdam-Zuid. Met kleine en grote gebaren verrasten zij de bewoners met acrobatische interacties, waarbij het publiek zélf onderdeel werd van de act: men werd soms letterlijk op handen gedragen, wat voor veel deelnemers een bijzonder of zelfs emotioneel moment opleverde. Het was een genoegen om zeer veel wijkbewoners terug te zien bij de *Grand Rendez-Vous*, waarmee we op dinsdagavond 2 mei officieel het festival openen.

“Het spektakel van Compagnie XY heeft alle bezoekers in eerste instantie compleet in de war gebracht maar heeft daarna iedereen betovert.”

- Bewoner Marjolijn

Deze jubileumeditie breidde Circusstad Festival uit met een tweede festivalhub op Katendrecht. Zowel hier als rond het Schouwburgplein beleefde het publiek vernieuwend circus van het hoogste internationale niveau, een bruisende mix van jong talent en nieuwe makers, en een prachtige wandelvoorstelling van het eveneens jubilerende Tall Tales Company. Duizenden kinderen en jongeren bekwaamden zich in workshops en uitwisselingen in circusdisciplines. Bijzonder was de mini-uitwisseling tussen Circus Rotjeknor en de Kiev Academy for Circus and Performing Arts, die het hoge vakmanschap en veerkracht van de Oekraïense jongeren deelde met ons publiek.

Ook bijzonder om te zien is dat steeds meer jonge makers persoonlijke verhalen en maatschappelijke thema's verwerken in hun voorstellingen. Dit leidde ertoe dat we rond de voorstellingen van House of Circus en Sadiq Ali een mooie avond rond het queer thema organiseerden, die zowel inhoudelijk relevant was als een feestelijk hoogtepunt bood aan het uitzinnige publiek. In de voorstelling van onze 'jongste makers' in ons jeugdprogramma werd aandacht besteed aan de klimaatproblematiek.

Het festival werd beloond met enthousiaste reacties en volle zalen. De jubileumeditie trok een recordaantal van ruim 37.500 toeschouwers, de kaartverkoop steeg met 20% naar 9.000 tickets en ruim 30 voorstellingen raakten uitverkocht. Daarbij trok het festival dit keer naast gezinnen - traditioneel de grootste bezoekersgroep - ook merkbaar een meer volwassen publiek, wat bleek uit zeer goede bezochte avondvoorstellingen. De stap naar een meer volwassen imago voor de circusdiscipline lijkt daarmee echt gezet.

Grote dank aan alle financiers, partners, medewerkers en vrijwilligers voor jullie onmisbare steun en betrokkenheid. Graag bouwen we samen met jullie verder aan het circus in Nederland om deze verwondering met iedereen te kunnen delen.

*Het Bestuur
Stichting Rotterdam Circusstad*

Kom voor het lezen weer terug in de festivalstemming met de: [Aftermovie Circusstad Festival 2023](#)

H2. DOELSTELLINGEN & RESULTATEN

2.1 REFLECTIE OP CENTRALE DOELSTELLING

Centrale doelstelling (Missie)

Rotterdam Circusstad laat je de magie van het nieuwe circus ervaren. Als hét jaarlijkse festival voor innovatief circustheater in Nederland dragen we bij aan de ontwikkeling van een sterke sector voor de productie en presentatie van circustheater. Vanuit de overtuiging dat circustheater een kwalitatieve bijdrage kan leveren aan de diversiteit en het publieksbereik van de podiumkunsten, willen wij:

- Het genre circustheater als innovatieve exponent van de podiumkunsten tot bloei brengen;
- De diversiteit en omvang van het publiek voor de kunst vergroten;
- De maatschappelijke kracht van circus benutten voor participatie en empowerment;
- Jong talent en nieuwe makers helpen zich professioneel te ontwikkelen.

Reflectie

Gerealiseerd

Zoals hierboven geschetst bliken we terug op een zeer geslaagd festival, waarbij merkbaar stappen zijn gezet in zowel het publieksbereik en de impact, als in de ontwikkeling en profilering van het Nederlandse circusveld.

Het programma was vernieuwend, relevant en van ongekend hoog niveau. Pers en publiek prezen de voorstellingen en beloonden het festival met een grotendeels uitverkocht programma. De focus op het sociale gezicht van circus, leverde naast nieuw publiek ook kansen op voor jonge makers om andere invalshoeken om circus te maken en presenteren te onderzoeken.

Met een groeiend bereik, een verbreding van het publiek en een keur aan coproducties en participatieprojecten leverde het festival een mooie bijdrage aan zowel een inclusieve cultuursector als aan de ontwikkeling van het circusveld in Nederland.

2.2 REFLECTIE OP AMBITIES 2023

We grepen het jubileum aan om extra te investeren in het betrekken van alle Rotterdammers in alle wijken van de stad. Daartoe lag – naast onze ambities voor publieksbeleving en talentontwikkeling – de focus op het sociale gezicht van circus om zo nieuwe publieksgroepen te betrekken. Dit via:

Voyages naar het hart van de community

Gerealiseerd

Voor het sociaal-maatschappelijke jubileumproject *Les Voyages* streken we neer in IJsselmonde in Rotterdam-Zuid. De acrobaten vergezelden Rotterdammers op hun routes naar huis, winkel of werk waardoor deze reizen plots een heel bijzonder karakter kregen. Mede dankzij een driedaags voorbereidingsbezoek wisten de acrobaten verbindingen te leggen met tal van mensen en organisaties waardoor hun aanwezigheid als een lopend vuurtje door de wijk ging. Veel wijkbewoners werden tot tranen geroerd als zij op handen werden gedragen, mee bouwden aan piramides of door de menselijke erehagen wandelden. Veel deelnemers zagen we terug bij de afsluitende *Grand Rendez-Vous* en zelfs bij de voorstellingen in het centrum.

“Ik weet niet precies waar ik naar kijk, maar het ontroerd me!”

- Bewoner IJsselmonde

Heel de stad is Circusstad

Gerealiseerd

Met de Stadsparade bezochten we basisscholen in *alle* wijken van de stad. Voor veel kinderen en hun (groot)ouders is dit hun eerste kennismaking met een professionele circusvoorstelling. Met de Koningsdagvoorstellingen, een week lang *Les Voyages* in IJsselmonde en een driedaagse festivalhub op 'de kaap' spreidde het festival zich nog verder uit over de stad en wist het nieuwe communities aan zich te binden.

Inclusie en engagement

Grotendeels gerealiseerd

Circus brengt plezier, werkt motiverend en kan het gevoel van eenzaamheid verkleinen. Dit jaar brachten wij de Stadsparade daarom ook naar **senioren in verpleeghuizen** in Rotterdam met een speciale coproductie gericht op ouderen. Zo bereikten we ook publiek dat niet naar ons festival kan komen en boden een tijdelijk tegenwicht aan eenzaamheid door een gezamenlijke circusbeleving.

Samen met Stichting Komt het Zien maakten we twee voorstellingen toegankelijk voor mensen die **blind of slechtziend** zijn: de voorstelling *EXIT* van Circumstances in het Luxor Theater op donderdagavond en *Double You* van Be Flat in de Chapiteau-tent op zaterdagmiddag. Ondanks een extra inspanning om de doelgroep te informeren, bleef het bereik beperkt tot enkele mensen per uitvoering.

Voor het eerst in de geschiedenis van het festival presenteerden wij een voorstelling die speciaal gericht was op **baby's van 6 tot 18 maanden** oud: *Be Kind* van nieuwe maker Emilie Weisse. Met vier grotendeels uitverkochte voorstellingen viel dit project merkbaar in goede aarde. Ook veel professionals namen de gelegenheid te baat om het project te bekijken.

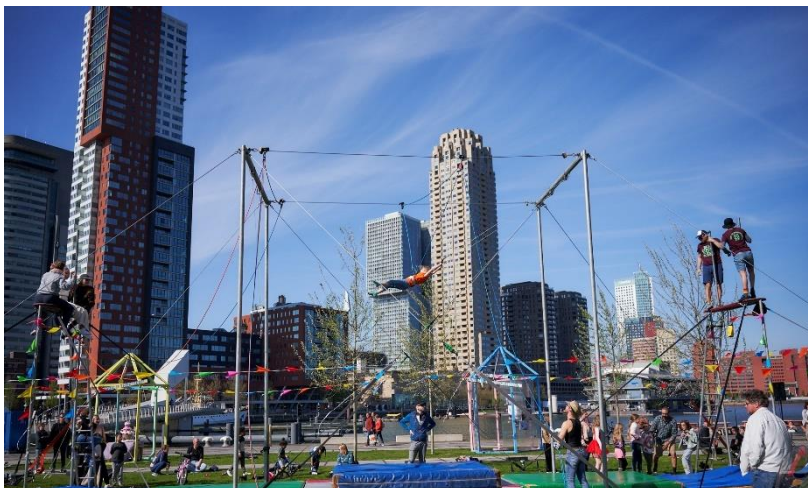
We presenteerden twee voorstellingen met een LGBTQIA+ thema op één avond: *House of Circus* en *The Chosen Haram* van Sadiq Ali en grepen dat aan voor de organisatie van een speciale Klub Circus rond het queer thema. Dit werd zeer enthousiast ontvangen door zowel de **queer community** als het algemene publiek en toevallige passanten; eensgezind werd in de Bistro gefeest en genoten van de extra act van Alexandra Malter. De avond ging nog tot laat door tijdens de afterparty in Theater Rotterdam.

De beoogde voorstelling over **klimaatverandering** en de vervuiling van de oceanen *Out of the Blue* van Cirque Immergé kon uiteindelijk niet geboekt worden omdat het gewicht van de watertank te zwaar bleek voor de beschikbare Rotterdamse podia, een gemis helaas. Dit thema kwam wel nog aan bod in een voorstelling van het jongste makers (jeugd)programma.

Een tweede festival-hub op Katendrecht in Rotterdam-Zuid

Gerealiseerd

Drie dagen lang was Katendrecht – *De Kaap* in Rotterdamse volksmond – het toneel van een heuse tweede festivalhub. Hoewel kleiner in omvang dan het centrum, boden we ook hier de kenmerkende Circusstad-programmamix met gratis en betaalde voorstellingen, internationaal werk en nieuwe makers, beleven en zélf beoefenen. Blikvanger was de torenhoge installatie van Compagnie Les P'tits Bras uit Frankrijk die twee keer een uitverkochte voorstelling speelden voor het publiek. Bezoekers groter dan 130 cm konden ook zelf leren vliegen in de workshops van de Fantastic Flying Fuego's uit Antwerpen.

2.3 SUCCESSEN EN LEERMOMENTEN

Wat ging goed:

- Bij het publiek ontstaat een meer compleet **imago** van circus. Het beeld van ‘festival voor gezinnen’ is verrijkt met goed bezochte avondvoorstellingen met een overwegend volwassen publiek.
- Met succes werd een **tweede festival hub** georganiseerd op Katendrecht, we vonden hier een enthousiast publiek en fijne partners wat nieuwe mogelijkheden creëert voor het programma.
- Een grootschalig optreden op **Koningsdag** voor de koning en zijn gezin en ruim 2 miljoen toeschouwers via nationale TV.
- Er zijn belangrijke stappen op het vlak van **inclusie en diversiteit** gezet: het publiek op de pleinen was zichtbaar een afspiegeling van de stad en met speciale projecten en voorstellingen wisten we diverse nieuwe publieksgroepen aan ons te binden: wijkbewoners, senioren, baby’s, blinden, queer community en een breder volwassen (theater)publiek.
- Het festival was een belangrijk **platform voor jonge makers**: 8 coproducties met jonge makers, voor het eerst state of the art voorstellingen van eigen bodem en de Dutch Circus Showcase als platform voor ontmoetingen tussen het nationale en internationale veld.
- Groei naar 37.500 toeschouwers (eenmalig extra hoog door Koningsdag) en 9.000 verkochte tickets, een **groei van 20% in het publieksbereik**. 50% van de betaalde voorstellingen verkocht uit.
- Het nieuwe marketing team heeft een grote stap gezet in het online bereik en betrekken nieuwe doelgroepen. De strategie richtte zich op a) gezinnen, b) theater/festivalpubliek en c) queer community.

Leermomenten:

- Dat het circus **technisch veeleisend** is wisten we al. Toch was een tegenvaller dat *Out of the blue* vanwege het gewicht van de gebruikte watertank niet kon worden geboekt. Sowieso merken we dat het lastig is om de meer veeleisende voorstellingen van een geschikt podium te voorzien. Er is in de festivalperiode een **tekort aan goede ‘black box’ zalen** met een capaciteit van 150 – 400 stoelen. Om die reden is het Oude Luxor Theater dit jaar op halve capaciteit bespeeld, wat een goed resultaat opleverde. Dit zou ook in de toekomst een oplossing kunnen zijn.
- Tijdens de voorbereidingsfase was er een **enorme inflatie**, waardoor met name de productielasten en hotelkosten enorm stegen (met de meeste gezelschappen waren op voorhand al prijsafspraken gemaakt). Doordat veel partijen het festival in het jubileumjaar extra ondersteunden is dit opgevangen zonder de meerkosten aan het publiek door te rekenen. Voor de volgende editie zal een nieuwe balans moeten worden gezocht tussen het aantal activiteiten en de kosten.
- Een sterk punt van het festival is de ruime mogelijkheid om zelf circus te beoefenen, van beginneling tot ervaren (jeugd)circusamateur. Helaas kon **Kabaal**, het uitwisselingsproject voor de oudste groep jeugdcircusleden, dit jaar niet doorgaan vanwege beperkte mogelijkheden van partner Circus Rotjeknor om dit te faciliteren. Voor de volgende editie wordt bekeken of we dit kunnen hernemen of dat beter een andere invulling wordt gevonden voor dit doel.
- De groei van het festival gaat gepaard met een **hoge druk** op het festivalteam. Om de slagkracht te vergroten zijn dit jaar nieuwe jonge mensen betrokken om ervaring op te doen en voor te sorteren op verdere groei.
- Wegens een blessure bij de artiesten kon het programmaonderdeel in de Laurenskerk niet doorgaan. Zowel spijtig in de ontwikkeling van de samenwerking, als voor het publiek dat nu nog een jaar moet wachten op het zien van deze voorstelling.

“Je moet wel van steen zijn om niet voor de bijl te gaan bij deze twee ontwapenende mannen met overwinnaars-mentaliteit, die Las Vegas-versies in alle maten en soorten in huis hebben.”

- Annette Embrechts over Siegfried & Joy, Theaterkrant

H3. PROGRAMMA

De programmering van deze jubileumeditie van Circusstad Festival werd geprezen om zijn hoge kwaliteit, relevantie en enorme variatie. Een geluid dat zich weerspiegelde in de vele uitverkochte zalen, staande ovaties en louter goede recensies. Veel bezoekers bezochten meerdere voorstellingen (op één dag). Het programma was zo opgebouwd dat de voorstellingen elkaar perfect aanvulden.

Met zoveel voorstellingen van wereldformaat valt het niet mee om de hoogtepunten uit het programma te benoemen. Maar duidelijk is dat Compagnie XY uit Frankrijk voor velen de kroon spande. Met in totaal 32 acrobaten, twee grote producties (Les Voyages en Möbius) en een optreden voor de Koning stond dit internationale gezelschap absoluut centraal binnen deze jubileum-editie. Het was overigens een primeur dat XY met beide producties binnen eenzelfde festival te zien was.

3.1 OVERZICHT EN BEOORDELING JUBILEUMPROJECTEN

Les Voyages

Het cultuurparticipatie project *Les Voyages* van het wereldbepaalde **Compagnie XY** vormde een prachtig jubileumcadeau aan de stad, in het bijzonder voor de wijk IJsselmonde. Vanuit Podium Islemunda trokken de acrobaten zes dagen lang de wijk in voor spontane interventies voor en met de wijkbewoners, die daarbij niet zelden gedragen werden en onderdeel van de menselijke piramides. Het was telkens weer ontroerend om te zien hoe snel de acrobaten, zonder een woord te spreken, het vertrouwen van toevallige omstanders wisten te winnen en een blijvende indruk achterlieten.

Bij de afsluitende *Grand Rendez-Vous*, tegelijk de officiële opening van het festival, stonden onze genodigden en IJsselmonders door elkaar om andermaal de kracht van verbinding te ervaren. Dat het gezelschap niet eerder zoveel wijkbewoners die ze die week ontmoet hadden terugzagen bij een Grand Rendez-Vous, bewijst dat de IJsselmonders XY in hun harten gesloten hebben. Ook bij de acrobaten komen de emoties los en je realiseert je dat dit project ook voor hen een oprechte en zeer intensieve sociale ervaring is. Zoals bij al hun 'Voyages' werd ook deze editie begeleid door een fotograaf/filmmaker. Een multimedia verslag van hun Rotterdamse avontuur is inmiddels verschenen. Zie: [Link](#).

***“Het Rotterdamse Circusstad Festival bood circus in talloze variaties.
Hoogtepunt was Compagnie XY en hun fenomenale acrobatiek.”***

- Ron Rijghard, NRC

Square 10

Met maar liefst 10 jongleurs nam **Tall Tales Company** het publiek met koptelefoons op mee op een wandeling door Theater Rotterdam. De verschillende jongleer scènes gaven steeds een nieuwe kijk op de bijzondere architectuur van het gebouw en lieten de relatie tussen cijfers, wiskundige codes en jongleer patronen zien, geïnspireerd door het werk van kunstenaar Don Satijn. *Square 10* eindigde in een expositie ruimte waar het werk van Satijn bewonderd kon worden en waar na afloop van iedere route met de bezoekers werd gepraat op het 10-jarig bestaan van het Rotterdamse stadscircusgezelschap.

Square 10 gaat de boeken in als de beste incarnatie binnen de Square reeks. De voorstelling heeft zich goed doorontwikkeld, het aantal jongleurs voegde een nieuwe dimensie toe aan het werk en de nieuwe scènes, waaronder de “beeldentuin” zijn waardevolle toevoegingen. Naast meerdere alumni van Codarts Circus Arts, mochten ook twee stagiaires, voortgekomen uit de talentenpool van Circus Rotjeknor, ervaring opdoen met het spelen in een professioneel gezelschap.

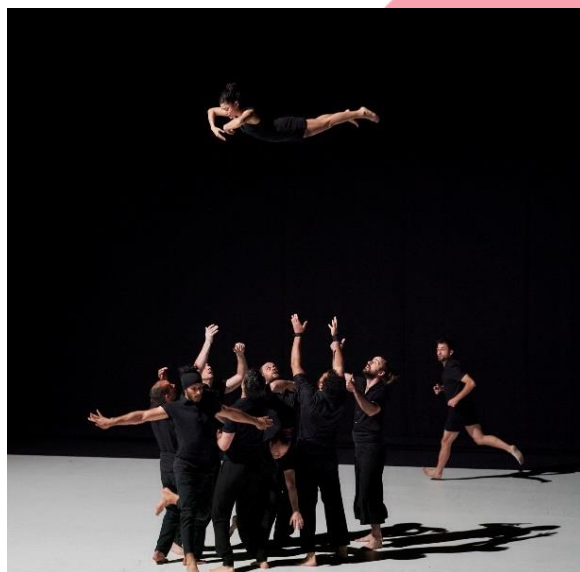
Deze route voorstelling had een beperkte capaciteit, maar degenen die het geluk hadden een kaartje te bemachtigen waren onder de indruk.

3.2 OVERZICHT EN BEOORDELING PROGRAMMERING UNIEKE FESTIVALBELEVING

(INTER)NATIONALE STATE OF THE ART VOORSTELLINGEN

Compagnie XY – *Möbius*
Be Flat (BE) – *Double You*
Siegfried & Joy (DE) – *Las Vegas in Rotterdam*
Andrea Salustri (IT) – *Materia*
Simple Cypher (GB) – *Roll up, Roll up*
Les Colporteurs (FR/US) – *Meandres (vervallen wegens blessure)*
Duo Kaos (Italië/Guatemala) – *Time to Loop*
Les P’tits Bras (FR) – *Bruits de Coulisses*
Sadiq Ali (SCH) – *The Chosen Haram*
Sinking Sideways (NL) – *Cécile*
Circumstances / Piet van Dycke (NL) – *EXIT*
House of Circus (NL) – *House of Circus*
Emilie Weisse Circustheater (NL) – *Be Kind (0,5+)*

Met het overrompelende stuk *Möbius* liet **Compagnie XY** zien dat het ook de mogelijkheden die het theater biedt nog altijd volop omarmt. In een spannende choreografie van de bekende Franse choreograaf Rachid Ouramdane “vliegen” ze als een zwerm vogels over het toneel terwijl ze acrobatiek van het allerhoogste niveau laten zien. De twee keer tot de nok toe uitverkochte grote zaal van Theater Rotterdam ging na afloop compleet uit z’n dak voor dit acrobatische meesterwerk.

**“De onmiskenbare publiekslievelingen van het festival waren twee illusionisten:
Het Duitse duo Siegfried & Joy.”**

- Ron Rijghard, NRC

Compagnie XY moest de titel “publiekslievelingen” delen met twee supersterren van een geheel andere orde: het Berlijnse goochelaars duo **Siegfried & Joy**, dat drie keer per dag onze Opticum-tent op stelten zette met hun gevatte parodie op de Las Vegas illusie shows. Artistiek leider Menno van Dyke scoutte de talentvolle jonge magiërs reeds twee jaar eerder en was direct onder de indruk van hun verfrissende kijk op de discipline. Hij kon toen nog niet vermoeden dat zij ook in ons land razend populair zouden worden met filmpjes op social media. Dit “overrompend cultfenomeen” (Annette Embrechts, de Theaterkrant) zorgde voor veel extra media aandacht en trok nieuw publiek naar het festival. Maar bovenal was het de kwaliteit, de humor en de tomeloze energie van hun performance die Las Vegas in Rotterdam tot een must-see voor vele bezoekers van deze editie maakte.

De Italiaanse objectmanipulator en danser **Andrea Salustri** bouwde in zijn voorstelling *Materia* (in de Eduard Flipse zaal van De Doelen) meerdere installaties met piepschuim en ventilatoren. In de indrukwekkende slotscène werd het geluid van piepend en krakend piepschuim door middel van microfoons aangezwollen tot orkaansterkte. Bijzonder circus dat de onbegrensde creativiteit en experimenteerdrang van het genre onderstreept.

De publiekslievelingen van vorige editie, het Belgische gezelschap **Be Flat**, had dit jaar bezit genomen van de grote Chapiteau-tent op het Schouwburgplein. In de nieuwe voorstelling *Double You* zit het publiek in eerste instantie aan twee kanten van een groot gordijn dat het speelvak in tweeën verdeelt. Iedere helft beleeft daardoor een andere voorstelling. Met hun sterke mimiek, een onstuimige en absurde mix van parcours, circus, livemuziek en publieksinteractie, wist Be Flat de toeschouwers in een mum van tijd voor zich te winnen. De voorstelling werd door pers en publiek bejubeld.

Op het Edinburgh fringe festival ontdekten we *The Chosen Haram* van de Schotse maker **Sadiq Ali**. Zijn voorstelling waarin twee mannen middels acrobatiek in Chinese masten een zeer tastbaar en persoonlijk verhaal over homoseksualiteit en Islam vertellen, vormde wederom een veel benoemd hoogtepunt binnen de programmering. De verhaallijn waarbinnen naast de sociale en culturele barrières van deze relatie ook 'clubbing', aanverwant drugsgebruik en seks aan de orde komen, maakte deze voorstelling expliciet voor een volwassen publiek. Hij kreeg dan ook als enige het label 18+. Velen in het publiek waren na afloop van de voorstelling zichtbaar geraakt.

“Zulke verhalende voorstellingen met een eigen signatuur geven kleur aan dit festival, dat zich richt op hedendaags circus en meer ruimte biedt voor maatschappelijke thema’s en persoonlijke verhalen.”

- Ron Rijghard NRC

In het Oude Luxor Theater speelde **House of Circus**. Nick van der Heyden en Germain Charlat combineerden circus met drag en deden dat met verve. Naast trapeze werk, handstanden en de nodige glitter en glamour wisten ze vooral met originele clowneske scènes te overtuigen. Ook kwamen ze met een oprechte oproep tot tolerantie binnen de maatschappij en wisten ze treffend de minder glamoureuze kanten van het drag bestaan te tonen.

Bijzonder was ook dat het Oude Luxor Theater dit jaar voor het eerst bespeeld werd door louter Nederlandse voorstellingen. Naast *House of Circus* was dat *EXIT*, de veel geprezen circus- en dans voorstelling met een draaiende muur van choreograaf **Piet van Dycke**. Beide voorstellingen beleefden hun Rotterdamse première en werden gespeeld door alumni van de circusopleidingen in Rotterdam en Tilburg. Andermaal bewijs dat het Nederlandse veld zich het afgelopen decennium enorm sterk heeft ontwikkeld en voorstellingen van internationale allure aflevert.

In die context noemen we ook Cécile van **Sinking Sideways**, het nog jonge collectief van Codarts alumni. Met deze tweede productie wisten ze nog meer te overtuigen en zetten zij consequent de ontwikkeling van hun geheel eigen signatuur en bewegingstaal voort. Heel knap hoe ze binnen een concept dat gaat over herhaling en eindeloze loops van bewegingen toch een spanningsboog wisten te creëren die de toeschouwer een klein uur lang geboeid hield.

Aan de andere kant van de Maas, op onze **tweede festivalhub Katendrecht** speelde op woensdag en donderdag een matinee in de openlucht. Hoog torende de prachtige goudkleurige installatie van het Franse gezelschap **Les P’tits Bras** boven de bomen van het Deliplein uit. In een vrolijk kostuumdrama waren het met name de spectaculaire luchtacrobatiek en de fenomenale koorddanser die imponeerden met niet eerder geziene variaties op klassieke circusdisciplines. Het talrijk gekomen publiek genoot zichtbaar met volle teugen.

“Het hedendaagse circus kent niet de parade van acts, maar wel minstens evenveel variatie.”

Ron Rijghard, NRC

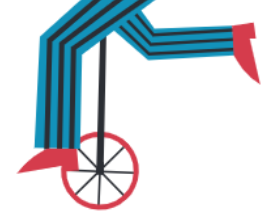
Thank you so much for a truly enriching festival. I loved the diversity of the work and saw some amazing innovation also. I think I saw more work than ever this year.

Adrian Berry, directeur Jackson’s Lane, Londen, UK

I wanted to congratulate you and your team on this wonderful festival. It’s great what a range of shows you present. Huge compliments!

Robert Sterzik, Rudi Renner Agentur, DID

VERDIEPINGSPROGRAMMA

Nagesprekken

Er zijn zeven nagesprekken georganiseerd, voornamelijk rondom voorstellingen van jonge makers. De nagesprekken werden geleid door Karlijn van Alten, Rhea Bogaart, Sequoia van Ekeren en Menno van Dyke. In totaal woonden 120 bezoekers een nagesprek bij. Opvallend: de meer volwassen en/of ervaren makers werden uitgebreid bevraagd, waar de jonge makers vooral vragen hadden aan het publiek. Over hoe zij de voorstelling hadden beleefd, wat ze dachten te hebben gezien, wat goed werkte en wat beter kon.

Kennisbijeenkomsten

Er zijn twee kennisbijeenkomsten georganiseerd. De kennisbijeenkomst met het Franse Company XY ging over cultuurparticipatie. Productieleider Antoine Billaud en acrobaten Sergi Parés en Clemence Gilbert gingen met de 15 aanwezige (semi)professionals uit de culturele- en circussector in gesprek over de impact van hun social circus project “Les Voyages”.

De tweede kennisbijeenkomst was een panelgesprek met makers Nick en Germain van House of Circus, Alex Sijm van Gay Circus Amsterdam en Sadiq Ali, geleid door Remco Boxelaar. Alle vier de makers zijn pioniers op het gebied van circus en queer, het thema van de bijeenkomst. Bij aanvang van het gesprek werd opgemerkt dat het panel enkel bestond uit cis mannen. Moderator Remco Boxelaar nodigde personen uit het publiek die zich niet identificeren als cis man actief uit te reageren op het gesprek. De circa 25 bezoekers waren zeer betrokken bij de materie. Met inhoudelijke vragen, reflectieve bijdragen en het delen van nieuwe inzichten droegen zij bij aan de kwaliteit van de bijeenkomst.

“Het 10e Circusstad Festival brengt circusmensen en -ideeën bij elkaar.”

Nik Waldram, Circusmagazine De Piste

ZELF DOEN ALS ONDERDEEL BELEVING

Circus Jungle

Bij de Circus Jungle kon het publiek naar hartenlust zelf circus ontdekken en uitproberen. Vaak komen de kinderen wat verlegen en schuw binnen, maar als het tijd is om te gaan willen ze niet meer weg. Ze zijn vaak lang aan het oefenen en je ziet veel kinderen meerdere dagen terug komen. In totaal hebben wij 1.875 bezoekers aan het zelf circus beoefenen gekregen. Door het enthousiasme van de kinderen komen ouders soms vragen wat de lesmogelijkheden zijn bij Circus Rotjeknor. Op deze manier heeft Circus Rotjeknor de afgelopen jaren al vaker circusartiesten in de dop geworven.

Workshops

De workshops geven binnen de drukte van de Circus Jungle rust en focus. Je krijgt een uur lang begeleiding om verschillende circustrucs te leren. Wij krijgen vaak enthousiaste reacties van kinderen die niet hadden verwacht zoveel te leren. Er honger naar meer: zo kregen we meermaals de vraag of er workshops waren voor volwassenen; iets om over na te denken.

Meerdere ouders hebben gebruik gemaakt van de combinatie ouder/kind les en voorstelling *Be kind* van Emilie Weisse. Eén ouder met de baby naar de voorstelling en de andere ouder met de broer of zus naar de ouder-kind-workshop. Zij gaven aan dit een leuke combinatie te vinden.

Fantastic Flying Fuego's 10+

Het was voor het eerst dat de legendarische circusdiscipline *flying trapeze* op Circusstad Festival te zien en zelf te doen was. Een gratis show en workshop die drie dagen lang de festivalhub op De Kaap animeerde.

3.3 OVERZICHT EN BEOORDELING PROGRAMMERING SOCIAL CIRCUS

Stadsparade

De Stadsparade ging op 21 maart 2023 van start. We hebben ook dit jaar op veel mooie plekken mogen spelen, waar we hartelijk zijn ontvangen en warm zijn uitgezwaaid.

Tijdens de Stadsparade hebben we samengewerkt met Happyhandstandfreaks (vml. YaKi), Balancealots, Duo NoNonsense, Tête Bêche, Tall Tales Company, TeaTime Company, Rangpang, Circus Rotjeknor, Codarts Circus Arts, Compagnie XY, Oeverloos en Rotterdam Festivals. Voor de Stadsparade Senior hebben we samen gewerkt met maker Ralph Öllinger en de organisaties Aafje en Humanitas.

- Gerealiseerd bereik: 56 voorstellingen voor 14.938 bezoekers
 - 12 voorstellingen in verpleeghuizen – 12 nieuwe locaties – 641 bezoekers
 - 16 Wijkvoorstellingen – 10 nieuwe locaties – 6.530 bezoekers
 - 28 Schoolvoorstellingen – 6 nieuwe locaties – 7.767 bezoekers

Spreading locaties over de stad:

Stadsparade voorstellingen bij de scholen

Dit jaar hebben we, anders dan voorgaande jaren, de voorstellingen zo veel mogelijk onder schooltijd gespeeld. Er zijn dan meer docenten aanwezig en alle leerlingen van de school kijken mee in plaats van dat zij snel met hun ouders mee naar huis moeten. De voorstellingen zijn goed ontvangen en de kinderen waren vaak dolenthousiast. Op de plekken waar we niet buiten konden spelen vanwege het weer speelden we binnen in de gymzaal

en wanneer dat niet mogelijk was zijn we langs de klassen gegaan om circustrucs en de aftermovie van vorige festivaleditie te laten zien. Dit gaf een goed beeld van wat circus allemaal kan zijn, en wat je tegen kan komen als je naar het festival gaat. Ook boden we een lesbrief aan, die diverse docenten na afloop in de klas besproken hebben. Deze lesbrief is als bijlage toegevoegd.

Enkele reacties van kinderen op de Stadsparade:

“Het lijkt wel of ze kan vliegen”
“Ik had er niet zoveel van verwacht maar het was echt cool”
“Hij is zo sterk hij kan zeker dit hele klaslokaal op tillen”
“Het was zo grappig en knap”
“Dat hij zo sterk is snap ik wel. Maar toen ging hij ineens op haar staan...”

Stadsparade Senior

Om aanbod te creëren voor ouderen in verpleeghuizen werd een coproductie aangegaan met Ralph Öllinger en een samenwerking met Aafje om te zorgen dat het project inhoudelijk aansluit bij de behoefte van hun bewoners. In dit kader heeft Ralph zijn voorstelling in de creatie fase mogen testen bij bewoners van Aafje.

Vanaf een half uur van tevoren werden de bewoners naar de optreedlocatie gebracht, meestal het restaurant. Je merkte dat er een gezonde spanning heerste. Vooral ook het samen iets meemaken speelde hierin een rol. De reacties van de bewoners waren veelal positief en op veel diverse onderwerpen gericht. De activiteitenbegeleiders vanuit de verpleeghuizen waren zeer tevreden over het verloop en de inhoud van de voorstelling. Wanneer het publiek in stilte zat te kijken gaven de begeleiders aan dat stilte gelijk staat aan worden meegenomen in de voorstelling. Wanneer er tussendoor opmerkingen werden gemaakt hadden deze altijd te maken met wat er op dat moment gebeurde in het verhaal.

Enkele reacties van begeleiders en bewoners:

“Prachtige voorstelling. Heel verstillend.”
“Mooi om te zien hoe aandachtig ze luisteren en kijken
Het was fantastisch! De (wijk)bewoners, personeel en kindjes van Mundo vonden het ook heel erg leuk.”
“Ziet de beste man er zonder schmink net zo knap uit?”
“Komt hij volgende keer weer langs?”
“De eenvoud van de voorstelling maakt het prachtig.”
“Het is weer eens wat anders dan muziek of kaarten.”

Ook gedurende het festival kon men op meerdere plekken de witte clown tegen het lijf lopen.

Stadsparade Wijkvoorstellingen

De Stadsparade op andere locaties in de wijken is dit jaar gerealiseerd met:

- 6 optredens bij Koningsdag-evenementen en vrijmarkten;
- 5 optredens tijdens de officiële koningswandeling (met TV uitzending)
- 3 optredens bij prijswinnende woonlocaties, een week voor koningsdag kregen de mooist versierde locaties in Rotterdam een optreden cadeau.
- 2 optredens bij Oeverloos – Jam in the Park IJsselmonde
- 4 optredens op het Centraal Station

NEUW: een feestelijke avond voor/met de queer community

Op vrijdagavond organiseerden we rondom *The Chosen Haram* en *House of Circus* een speciaal avondprogramma met een queer thema: **Klub Cirkus**. Met gastoptredens van DJ's, hostess Djuna en een optreden van hoela hoep-queen Alexandra Malter. Deze bruisende thema avond was drukbezocht en een groot succes.

3.4 OVERZICHT EN BEOORDELING PROGRAMMERING TALENTVOLLE MAKERS / COPRODUCTIES

Jam Shenanigans – *Shenanigans*

Ralph Öllinger – *Pierre Romain en de walvis op het strand*

Kiev Academy for Circus and Performing Arts (ism Scenic Circus Dld)– *Lyalka*

Ell Circo D'ell Fuego – *Fantastic Flying Fuego's*

Circunstruction projecten

Codarts C3 en C4 klassen

Jeugdcircussen – *Jongste makers*

Circus Rotjeknor Extreme en Extreminies groepen

TALENTVOLLE MAKERS / COPRODUCTIES

Ralph Öllinger - Pierre Romain en de walvis op het strand

Met Ralph Öllinger hebben wij inmiddels een duurzame relatie opgebouwd. Na zijn afstuderen aan Codarts Circus Arts nam hij 2016 deel aan Circunstruction en creëerde hij in 2017 een voorstelling voor het Opticum. Naar een idee van Circusstad Festival maakte hij nu een voorstelling speciaal voor verpleeghuizen als onderdeel van de nieuwe Stadsparade Senior. Deze poëtische voorstelling neemt de toeschouwer mee op een reis door zijn fictieve leven als witte clown. Ralph vertelt het verhaal op een abstracte en bijzonder mooie manier. Hij begint in een schitterend kostuum vol met glitter en eindigt in zijn ondergoed, maar met trots en met gevoel van waarde. Hierin kunnen de bewoners zich in herkennen en het gevoel van waarde meenemen in hun dag. Dat er nu al aanvragen zijn van

verzorgingshuizen of hij volgend jaar weer wil terugkomen toont het succes. Het succes is ook internationaal opgemerkt: de voorstelling krijgt met steun van het Oostenrijkse ministerie van cultuur ook een tournee in Oostenrijk.

Shenanigans

Gedreven door hun liefde voor circus, objectmanipulatie en hun speelse benadering van het dagelijkse leven, wilden Batist van Baekel (BE) en Henri Kangas (FIN) een ode brengen aan het innerlijke kind. Na een creatieperiode van een jaar hebben zij op Circusstad Festival 2023 de eerste try-out in Nederland gespeeld.

Met foam-zweefvliegtuigjes, een speelgoedachtbaan met roze autootjes en 678 ballenbak-ballen, kregen we een eerste kijk op hoe de voorstelling *Shenanigans* (première herfst 2023 in Tanssiteatteri Hurjaruuth in Helsinki, Finland) er uit zal zien. Bijzonder is dat de bezoekers actief werden uitgenodigd om mee te doen en te spelen met het speelgoed.

Circusstad Festival ondersteunde Jam Shenanigans financieel bood artistiek advies en regelde een try-out bij Cirq!Aboem in Aalst (BE). Deze vrolijke voorstelling is in September 2023 in Finland in première gegaan. Zij hebben inmiddels 14 voorstellingen in Finland en België gespeeld. In de Dutch Circus Showcase hebben zij contact gelegd met Jackson's Lane in London waar zij in februari 2024 spelen. In mei 2024 hebben zij hun Nederlands première op het Circusstad festival.

Presentatie Circunstruction11 op Circusstad Festival 2023

Circunstruction is het residentieprogramma van Circusstad waarin jaarlijks vier jonge talenten de kans krijgen een nieuw werk te ontwikkelen. Het was voor het eerst dat alle projecten uit november 2022 een uitvoering hadden op het festival 2023. Om het work-in-progress karakter te benadrukken, is dit vooraf uitgelegd aan het publiek en werd men uitgenodigd om na afloop feedback te geven door middel van briefjes of tijdens een nagesprek. De vier projecten waren:

Cyrrealism

Fenja Barteldres is in februari begonnen aan haar creatie proces met een residentie bij Korzo in Den Haag, gevolgd door werksessies in België en Duitsland. Het Cyr-wiel is een metalen ring die bestaat uit losse stukken die meestal stevig aan elkaar zijn geschroefd. Fenja gebruikt haar apparaat zonder schroeven, waardoor het wiebelt en instabiel wordt. Zo wordt haar wiel een totaal ander apparaat: Soms vreemd gebogen, soms beweeglijk als een slang, en soms uiteengevallen in zijn afzonderlijke stukken. Het wiel staat metafoor voor de imperfecties van het leven en stelt nieuwe perspectieven voor die resulteren in schoonheid.

Haar eerste voorstelling op Circusstad Festival werd zeer positief ontvangen. Aansluitend hierop heeft zij in Leuven op festival CIRKL gespeeld. Jacksons Lane in London heeft haar voor zomer 2024 uitgenodigd. Fenja werd ook genomineerd voor de BNG Circusprijs. Cyrrealism gaat januari 2024 in première in Kortrijk tijdens Soiree Perplx

Pink Boots and an alcoholic sock puppet

Harvey Cobb is een soort komiek, een soort jongleur en bijna een artiest. Als publiek weet je nooit precies wat je kunt verwachten, behalve een berg onzin en verwarring. Met Pink boots and an alcoholic sock puppet is Harvey begonnen aan zijn eerste avondvullende voorstelling. Zijn kenmerkende mix van dwaze stand-Up, oprechtheid en een overvloed aan roze rubberlaarzen laten je aten lachen, huilen en je afvragen of alles vreselijk fout gaat of precies volgens plan. De voorstelling is in september 2023 in Korzo in première gegaan. Harvey Cobb heeft niet alleen de BNG Bank Circusprijs 2022 gewonnen maar is ook geselecteerd voor Great Catch 2024 (tournee van jong circustalent door Nederland waar Circusstad mede afzender van is). Ook is hij gevraagd voor het Mad festival in Antwerpen en Cirque plus in Brugge. Tijdens de Dutch Circus Showcase heeft hij afspraken gemaakt met Plein de Cirque in Turnhout.

Amalgamate

Susanna Paavola en Luna Hallenga maken een voorstelling waarin muziek en circus gelijkwaardig aan elkaar zijn. Samen vullen ze de ruimte met bewegingen van Susanna's Cyr wiel en de geluiden van Luna's viool. Hun nieuwsgierigheid naar hoe deze twee disciplines kunnen samenvloeien is de basis voor hun eerste creatie. Hoe nauw kunnen een viool en een Cyrwiel samenwerken? Amalgamate is een aangrijpende, speelse en opbeurende voorstelling over de manieren waarop we ons verbinden.

Kaleiding

Ook Kaleiding van Lilly & Jannick werd erg goed ontvangen. De bijzondere acrobatiek op een spiegelvloer kon ook rekenen op veel interesse en heeft zich verder ontwikkeld via een imposante reeks aan residenties en speelbeurten bij partners in binnen en buitenland.

Kaleiding ging in september 2023 in première bij Korzo in Den Haag. Hierna hebben zij nog 7 voorstellingen in Duitsland, België en Nederland gespeeld.

DUTCH CIRCUS SHOWCASE

Met de Dutch Circus Showcase brengen we (internationale) programmeurs en professionals in contact met Nederlandse circusmakers en artiesten. Voor de professionals hadden we een programma samengesteld, bestaande uit een “speeddate-sessie” met vertegenwoordigers van de diverse gezelschappen en een route langs een selectie voorstellingen en works in progress van Nederlandse bodem. Het programma viel zowel bij artiesten als programmeurs goed in de smaak.

Met een deels vernieuwd concept kon de showcase dit jaar zowel live als online plaatsvinden door het gebruik van de Conversationstarter, een online tool om in contact te komen en gesprekken te plannen. Hiervan hebben 5 programmeurs gebruik gemaakt om tijdens de Showcase in contact te komen met de jonge makers. Daarnaast hebben we live speeddatesessies georganiseerd voor artiesten en programmeurs. Hieraan hebben 10 verschillende compagnies (20 artiesten) en 19 programmeurs deelgenomen.

Dat de Showcase daadwerkelijk nieuwe speelbeurten oplevert toont het belang ervan. Zo heeft Korzo twee premières weten te strikken (voorstellingen *Kaleiding* en *Pink Boots and an alcoholic sock puppet* van makers binnen Circunstruction), hebben Elena Damasio en Monika Neverauskaite een residentieplek bij Spoffin gekregen en is de voorstelling van Trenina geboekt voor de seizoenopening in Drachten.

TALENTONTWIKKELING (AMATEUR)

Jongste makers – mini-uitwisseling 12+

Jeugdcircussen uit Nederland (Circus Rotjeknor, Circus Santelli, Circus Miloco, Circus Olympia en Circus Caps) en de studenten van de Academy of Circus and Performing Arts uit Oekraïne genoten van een uitwisseling. De jongeren volgden workshops bij topgezelschappen als Be Flat en Tête Bêche. De komst van de jonge Oekraïense artiesten was bijzonder. Sinds het uitbreken van de oorlog waren deze studenten opgevangen in o.a. Berlijn en Budapest door een mobilisatie van organisaties in het internationale circusveld. Het maken en spelen van de gezamenlijke voorstelling *Lyalka* vormde voor hen een belangrijke stap in hun ontwikkeling. In Rotterdam maakten zij bovendien kennis met een voor hen nieuw soort circus.

Studenten van Codarts Circus Arts

Die tweede festivalhub op Katendrecht bood ruimte aan jong circustalent. In de zalen van Codarts, Circus Rotjeknor en Theater Walhalla presenteerden studenten van Codarts Circus Arts hun groepsvoorstelling en brachten alumni works in progress.

3.5 CIRCUNSTRUCTION 12 – JULI T/M NOVEMBER 2023

Circunstruction is het talentprogramma van Circusstad Festival waarin jonge makers de kans krijgen om het concept voor hun eerste voorstelling als maker te ontwikkelen. Het project voorziet in drie weken residentietijd, de kans om te werken met artistiek adviseurs en een steeds steviger workshop programma, gericht op artistiek ondernemerschap.

Van juli t/m november 2023 vond Circunstruction 12 plaats, met als finale de eindpresentatie tijdens de circus driedaagse in het Maas theater. Via de open call hadden zich 15 projecten aangemeld, waaronder ook 4 projecten met makers van Acapa de circusopleiding van Fontys in Tilburg. Uit de 15 projecten zijn 3 projecten met 6 deelnemers geselecteerd.

Eén project (Place/Make) kon pas in januari 2024 starten met hun creatie. Daarom hebben wij Daniel Simu met zijn Acrobot gevraagd om tijdens de avond in het Maaspodium een preview te geven. Wij hebben Daniel tevens een co-productie aangeboden en deelname aan alle workshops van Circunstruction. Op 17 november konden wij 3 korte voorstellingen en een installatie als voorproefje van Place/Make aan een enthousiast publiek in het Maaspodium presenteren. Alle 4 voorstellingen zullen worden getoond op Circusstad Festival 2024 en nemen deel aan de Dutch Circus Showcase.

Deelnemers Circunstruction 2023

Luise Hoffmann:

What I think, they think is een voorstelling over de kleine situaties in het leven die, als je erover nadenkt, veranderen in een heel groot conflict over de wereld, jezelf en de mensheid. Een openhartige en grappige conference aan de trapeze die de complexe relatie tussen gedachten, percepties en de realiteit verkent. Luise studeerde in 2023 af aan Codarts Circus Arts en werd genomineerd voor de BNG Circusprijs. In Januari 2024 speelde zij in de Schuur in Haarlem.

Simon Granit Ossoinak:

The Odd Ones is een voorstelling over anders zijn en de sociale dynamiek die nodig is om verbindingen te leggen tussen mensen. Op het podium staan drie totaal van elkaar verschillende mensen met verschillende manieren van communiceren en bewegen. Behalve Simon Granit Ossoinak (dansacrobatiek) zelf zijn dat breakdancer Cristian Boscheri en moderne danseres Stasy Terehhova. Zullen zij elkaar begrijpen, leren communiceren en zelfs van elkaars gezelschap genieten? Simon studeerde in 2022 af aan Codarts Circus. 'The Odd Ones' is zijn regiedebuut en gaat op Circusstad Festival 2024 in première. De work in progress tijdens Circunstruction leidde al tot boekingen op MAD Festival Antwerpen en Circusbende.

Daniel Simu:

Daniel is een Rotterdamse circusartiest, kunstenaar en creatief technoloog. De afgelopen jaren heeft hij in samenwerking met het Rotterdamse instituut V2_ een circusrobot ontwikkeld. Een bijzondere innovatie in de circussector, waarmee hij onderzoekt of een zelfgebouwde robot kan opboksen tegen de balans en kracht van een mens.

Melody Nolan & Omer van Soldt

Een circusvoorstelling en installatie achter een straatraam. Dat is 'Place/Make' van circusartiest Melody Nolan en kunstenaar Omer van Soldt. De voorstelling prikkelt de verbeelding over de verhalen die te vinden zijn in elke schijnbaar lege ruimte. Handstanden en acrobatiek van Melody komen samen met de invulling van de ruimte door Omer, onder meer met filmprojecties. Beide kunstenaars creëren op deze manier samen een rijke dialoog tussen lichaam, de ruimte achter het raam en artistieke expressie. Première op Circusstad Festival 2024.

Workshop programma Circunstruction 2023

Het workshop programma van Circunstruction wordt doorlopend afgestemd op de behoefte van de makers. Zo hebben wij de funding workshop dit jaar hands-on georganiseerd, en geheel in de trend van de tijd hadden wij een kennismaking met het gebruik van AI. De dramaturgie/feedback workshops worden ieder jaar verder uitgewerkt. Waar wij het afgelopen jaar de DasArts feedback methode introduceerden zijn we nu met een verdieping van feedback gerelateerd aan dramaturgische thema's begonnen. Dit is niet alleen voor onze makers interessant, maar willen we juist voor de hele circusscene en jonge makers vanuit andere disciplines toegankelijk maken en zo een wederzijds discours over het maken op gang brengen.

De volgende onderwerpen kwamen in de workshops aan de orde:

- Social Media (Sinan Seyan)
- AI gebruiken voor marketing (Matti Moorman)
- Dramaturgie (Merel Heering)
- Dramaturgie (Rodia Vomvolou)
- Lichtworkshop (Maarten Verheggen)
- Conceptontwikkeling (Jördis Cordua)
- Begroting en financiële issues (Dirk Evers)
- Funding (Jördis Cordua)

H4. PUBLIEK

4.1 BEOOGDE PUBLIEKSAMBITIES EN HET RESULTAAT

- **Beoogd Publieksbereik:** 32.500 – 35.000 bezoekers (32.327 bezoekers in 2022).
Waarvan 10.000 aan de Stadsparade.
Gerealiseerd: De tiende editie van Circusstad Festival heeft een nieuw record gevestigd met maar liefst 37.496 bezoeken. Dit betekent een stijging van 16% in vergelijking met het voorgaande jaar, 2022.
- **Betaald bereik:** 8.000 tickets (7.363 betaalde tickets in 2022).
Gerealiseerd: Met een indrukwekkend aantal van 9.099 verkochte kaarten heeft het festival ruimschoots aan de verwachtingen voldaan. Dit vertegenwoordigt een groei van 21% ten opzichte van 2022.
- **Groei in nationaal bereik:** Focus op kaartkopend publiek uit de omgeving van Rotterdam + 50km.
Gerealiseerd: Het aandeel bezoekers van buiten Rotterdam nam toe van 48% naar 53%.
- **Verbreding van de publiekssamenstelling:** focus op ‘sociale doelgroepen’ en light users.
Gerealiseerd: In het publieksonderzoek is een stijging te zien van maar liefst 26% naar 34% bezoek vanuit light user doelgroepen en van 16% naar 25% vanuit medium user doelgroepen. Daarmee is een flinke stap gezet naar een meer evenwichtig publieksbereik en bijdrage aan inclusie en diversiteit in Rotterdam. Ook nam het bereik in gezinsverband af van 61% naar 49% van het totaal, waarmee ook de beoogde erkenning voor circus als aantrekkelijke discipline voor het volwassen theater en festivalpubliek lijkt ingezet.
- **Bezoekers in IJsselmonde** waarden Jubileumproject “Les Voyages” met gemiddeld een 8+. In het publieksonderzoek is geen apart cijfer gegeven voor dit onderdeel. Het festival als geheel scoorde maar liefst een rapportcijfer 8.7 en een NPS van 60. Uit de vele enthousiaste reacties vanuit de gemeenschap in IJsselmonde blijkt ook hun waardering voor dit project.

Met spontaan circus maakt Compagnie XY haast onmerkbaar de wijk in een uur wel degelijk een stukje verbodener. NRC

4.2 INGEZETTE MARKETINGSTRATEGIE EN -MIDDELEN

Het publiek had dit jaar alle redenen om aanwezig te zijn. Zo was er ons jubileumproject *Les Voyages* van Compagnie XY in IJsselmonde en vond Circusstad Festival dit jaar plaats op twee locaties: het Schouwburgplein en Deliplein. Er waren grote publiekstrekkers, zoals TikTok-sterren Siegfried und Joy (DE) en de freerunners van Be Flat (BE), en indrukwekkende shows in de theaters waaronder *Möbius* van Compagnie XY en *House of Circus*, waardoor er voor iedereen iets te beleven viel. De gratis programmering op beide locaties maakte het festival ook goed toegankelijk.

Vormgeving, concept en campagne

Het artwork van Caroline Ellerbeck vormt de essentie van zowel de online als offline campagne van Circusstad Festival. Dit jaar heeft zij verschillende nieuwe campagnebeelden ontwikkeld die de 10e editie van Circusstad Festival uit te stralen. De campagne is op zowel offline als online platforms uitgebreid zichtbaar geweest. In de weken voorafgaand aan en tijdens het festival waren er in de regio Rotterdam opvallende posters (A2-formaat) en driehoeksborden (A0-formaat) te vinden in het straatbeeld, evenals banieren op prominente locaties zoals het Hofplein, de Kruiskade, Schouwburgplein en het Deliplein. Daarnaast zijn er 7.000 flyers verspreid in verschillende steden via Flyerman, om het festival onder de aandacht te brengen.

Op Rotterdam Centraal Station heeft Circusstad Festival een indrukwekkende aanwezigheid gehad met grote banieren en een houten mobiel die aan het plafond in de stationshal hing. Deze strategische plaatsing stelde het festival in staat om een breed publiek te bereiken en de aandacht te trekken van reizigers en voorbijgangers. Op meerdere dagen verzorgde het festival live programmering in de Stationshal.

Met deze uitgebreide offline en online zichtbaarheid heeft Circusstad Festival succesvol de aandacht getrokken en het publiek bereikt. De artistieke en opvallende campagnebeelden, samen met de strategische plaatsing op verschillende locaties, hebben bijgedragen aan het creëren van een buzz en het vergroten van de bekendheid van het festival.

Advertenties en radiospots

Dit jaar hebben we op diverse platforms uitgebreid geadverteerd om Circusstad Festival onder de aandacht te brengen. We hebben een traditionele advertentie geplaatst in de UITkrant en in de Piste, een commercial op Radio Rijnmond en verschillende doelgroepgerichte video's op sociale media. Deze advertenties waren strategisch gericht op verschillende doelgroepen, zodat we een breed publiek konden bereiken en betrekken bij het festival.

Speciaal voor dit jaar hebben we een nieuwe radiospot ontwikkeld om de luisteraars te enthousiasmeren. Deze doelgerichte radiocampagne heeft in combinatie met onze andere marketinginspanningen aanzienlijk bijgedragen aan de groeiende bekendheid van Circusstad Festival als een niet te missen evenement.

Sociale media & contentstrategie

In februari zijn we begonnen met de implementatie van een nieuwe social media- en contentstrategie, waarbij de nadruk lag op de inhoud van het festival en het opbouwen van een community. Na de kick-off met de festivaltrailer bij de start van de kaartverkoop hebben we gedurende 4 maanden elk onderdeel van het festival apart belicht. Dit werd zeer gewaardeerd door het publiek. Voor volgend jaar is het belangrijk om nog meer te focussen op videocontent in het reel-formaat, omdat dit een groter bereik genereert.

De nieuwe social mediastrategie heeft geleid tot een toename in het bereik van berichten en het aantal volgers. Dankzij de online marketingcampagnes op platforms zoals Facebook, Instagram, Google en dit jaar ook TikTok, is een bereik van 70.000 mensen gerealiseerd en is het aantal volgers met 19% gegroeid.

Deze resultaten tonen aan dat de nieuwe strategie vruchten heeft afgeworpen en dat de betrokkenheid bij het festival is toegenomen. Door de inzet van verschillende social media-kanalen hebben we een breder publiek kunnen bereiken en een grotere online community kunnen opbouwen. Het is een positieve stap in de richting van het vergroten van de bekendheid en het succes van Circusstad Festival.

Website & ticketing

Vorig jaar hebben we geconstateerd dat de huidige website niet meer aan de eisen voldoet. Daarom zijn we begonnen met het vernieuwen van de website. Zo zijn er reeds enkele wijzigingen aangebracht in de code en het uiterlijk om de customer journey te optimaliseren. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd op basis van feedback die we hebben ontvangen na de eerste twee weken van de kaartverkoop. Na de update is gebleken dat de customer journey aanzienlijk is verbeterd, wat heeft geleid tot een aanzienlijke toename van de ticketverkoop via de website. Hoewel de huidige website beter is, voldoet deze nog niet aan onze verwachtingen. We streven ernaar om de website te transformeren naar een krachtig platform dat voldoet aan de behoeften van ons publiek en bijdraagt aan het succes van Circusstad Festival.

Free publicity

Dit jaar heeft Helmut de Hoogh wederom een cruciale rol gespeeld bij het genereren van free publicity voor Circusstad Festival. Dankzij de ervaring, middelen en het netwerk van voorgaande jaren, konden we ditmaal voortbouwen en hebben we onze resultaten van 2022 zelfs overtroffen.

Al in januari kon artistiek leider Menno van Dyke op het symposium van de Federation Mondial du Cirque tijdens het Circusfestival in Monte Carlo een uitgebreide presentatie houden over Circusstad Festival. Waardoor de bekendheid van het festival bij de top laag internationale circusprofessionals werd vergroot. De Rotterdamse aanpak kon rekenen op veel interesse en waardering.

Circusstad Festival kreeg aanzienlijke media-aandacht in diverse geprinte media, waaronder landelijke dagbladen zoals Telegraaf, Volkskrant, NRC en AD, alsook in lokale huis-aan-huisbladen en magazines, waaronder Mezza en UITagenda. Ook internationale vakbladen, zoals De Piste en Theaterkrant, besteedden aandacht aan ons festival. Online was Circusweb betrokken bij het delen van nieuws en informatie.

De voorstellingen van Circusstad Festival werden goed ontvangen door de media. Zo ontvingen *Double You* en *The Chosen Haram* lovende recensies van 4 sterren in de Volkskrant, terwijl *Square 10* eveneens 4 sterren kreeg van Circusweb. Het festival als geheel werd door NRC beloond met een vier sterren recensie.

Bovendien zijn we trots op de aandacht die we kregen op radio en televisie. Anette Embrechts besprak Circusstad Festival tijdens haar uitgebreide theatertip op Radio 4. Ook waren er optredens van Siegfried & Joy te zien bij het Jeugdjournaal en bij Renze op Zondag. Tijdens Koningsdag waren we op de koningsroute aanwezig met Tall Tales Company en Compagnie XY, wat zorgde voor uitstekende zichtbaarheid op tv.

Acrobaat Sadiq Ali verbeeldt de clash tussen geloof en homoseksualiteit in een fascinerende circusact. De Volkskrant ****

In de speelse circustheatervoorstelling 'Double You' is de ene scène nog gekker dan de andere. De Volkskrant ****

De show is eigenlijk nergens mee te vergelijken, zo vernieuwend is het. De Telegraaf over Double You

Verbluffend circustheater van Compagnie XY ... We boffen maar dat XY deze week te gast is bij het Circusstad want zowel technisch als muzikaal is Möbius een feest. Theaterkrant over Möbius

Queer circus. Wat is dat? Tijdens Circusstad Festival zagen we twee verschillende invullingen. Theaterkrant

Juist dat ... maakt circus divers en het 'programmeurleef' van Circusstad Festival ontzettend sterk. Circusweb over Siegfried & Joy

Goochelaars Siegfried & Joy zijn expres niet goed. [\(Zie uitzending\)](#) NPO2 Jeugdjournaal.

Ook was er - mede dankzij de viering van Koningsdag in Rotterdam - meer televisie aandacht dan ooit. Zo was er een uitgebreide weergave op **NOS** van de act "Les Voyages" tijdens de koningsdag wandeling, en was er een flink item op het **jeugdjournaal** over het festival zelf. Ook **OPEN Rotterdam** maakte een uitgebreid item over het festival met veel aandacht voor de 'Circusprimeur speciaal voor baby's' *Be Kind*. Siegfried & Joy sloten Circusstad Festival af met een bezoek aan het programma **Renze op Zondag** op RTL.

Mede hierdoor hebben we een omvangrijk en divers publiek bereikt dat in de miljoenen loopt. Bovendien merkten we op dat het begrip 'circustheater' steeds minder uitleg behoeft.

"Het duo No Nonsens en Compagnie XY hebben een zeer diepe indruk achter gelaten bij zowel de bezoekers als bij de medewerkers. Heel erg en enorm bedankt voor het prachtige cadeau aan Oeverloos, door het artikel in het NRC staat Jam in het Park ineens goed op de kaart!"

- Marjolein van de den Berg, Oeverloos

4.3 RESULTATEN PUBLIEKSONDERZOEK EN IMPACTMETING

Om de impact van het festival te meten is op verschillende manieren onderzoek gedaan en feedback verzameld, die gezamenlijk een beeld geven van de omvang en samenstelling van het publiek en de impact die het festival heeft op de bezoekers en gemeenschappen waar zij zich toe verhoudt.

Publieksonderzoek

Van alle activiteiten wordt bijgehouden hoeveel toeschouwers er zijn. Bij de betaalde activiteiten komt deze informatie uit het kaartverkoop systeem, bij de onbetaalde activiteiten wordt steeds door de betreffende locatiemanager of projectleider circa 10 minuten na aanvang een visuele telling gedaan. Deze tellingen komen gezamenlijk uit op een **publieksbereik van 37.768 bezoeken, waarvan 9.099 betaald**.

In samenwerking met Rotterdam Festivals wordt **doorlopend bezoekersonderzoek** gedaan door R2 Research. De enquête hiervoor wordt via email verspreid onder kaartkopers, via onze nieuwsbrief en via onze social media kanalen. Ook wordt op basis van postcodegegevens een **Whize analyse** volgens het Rotterdamse Doelgroepenmodel gemaakt van de samenstelling van het publiek. De postcodes hiervoor worden verzameld uit het kaartverkoop systeem en enquêtes bij de Stadsparade-voorstellingen. Het publieksonderzoek van 2023 laat een aantal mooie resultaten zien:

Net als vorig jaar scoort het festival een **rapportcijfer 8,7** in de hoogste waarderingscategorie. Bijzonder hoog scoren de aspecten programma (8,5), personeel (8,7) en locaties (8,5). Nieuw in het onderzoek was de vraag naar het gevoel van **inclusiviteit**, dat met een **8,2** ook zeer goed werd beoordeeld. Het enthousiasme van de bezoekers vertaalt zich in een hoge mate van aanbeveling: 63% is promotor van het festival, waardoor de **NPS-score uitkomt op een +60**.

Traditiegetrouw zijn gezinnen met kinderen sterk vertegenwoordigd. Daarnaast is een mooie stap gezet om het bereik onder **volwassen theater en festival publieksgroepen** te vergroten; het bereik van deze groepen steeg van 39% naar 51% van het totaal. We lezen hieruit af dat de inspanningen (nationaal) om het **imago van het circus** te actualiseren en verbreden haar vruchten begint af te werpen. In het verlengde daarvan was er ook een groeiend aantal nieuwe bezoekers, 56% van de ondervraagden bezocht het festival in 2023 voor het eerst. Het aantal bezoekers van buiten Rotterdam nam toe van 48% naar 53%.

Uit de Whize analyse blijkt dat een groeiend aandeel **light user en medium users** bereikt is ten opzichte van eerdere jaren. Het **aandeel light users steeg van 26% naar 34%** en het de medium users groeiden van 16% naar 25%. Daarmee is een mooie stap gezet in het doel om beter aan te sluiten op de **diversiteit van de stad**.

Sociale Impact

Door het sociale gezicht van circus centraal te zetten toonde het festival dit jaar de kracht van circus om mensen te activeren, te betrekken en te verbinden bij de maatschappij en bij hun eigen talent. Zo werd de Stadsparade verbreed met naast activiteiten in alle wijken van de stad een speciaal seniorenprogramma, zo werden specifieke projecten ontwikkeld voor baby's, blinden en slechtzienden, en zo werden specifieke communities betrokken met het queer programma en hét jubileumproject *Les Voyages* in de kanswijk IJsselmonde op Rotterdam Zuid.

Om de impact te meten is van tevoren via **Maakimpact.nu** een opzet voor een impactmeting gemaakt. Per doelgroep werd benoemd wat de beoogde effecten waren en hoe dat onderzocht kon worden. Gekozen is om dit met het team zelf op te pakken. Aanvullend op de cijfermatige gegevens, gingen projectleiders in gesprek met bezoekers en deelnemers, om reacties op te halen over hoe mensen de programma's beleefden en welke verandering het programma tot stand bracht. Om een meer diepgravend onderzoeksrapport te verkrijgen is het wellicht beter hier specifiek iemand voor in te zetten. Toch leverde deze aanpak al een aardige indruk van de effecten en waarde van de programma's.

Inwoners IJsselmonde (bereik: 2.471 bezoekers)

Het jubileumproject en cadeau aan de stad was *Les Voyages* in IJsselmonde, een statement dat artistieke kwaliteit en maatschappelijk engagement elkaar krachtig kunnen versterken. De bewoners van het gebied wilden we een blijk van *waardering voor de eigen wijk* overbrengen, het *gevoel van verbondenheid* vergroten en de drempel voor *cultuurbezoek* verlagen.

Bijzonder is dat de acrobaten van het gezelschap zélf het contact met het publiek opzochten in ontmoetingen in de wijk. Hoewel de wijk weinig plekken heeft waar van nature veel mensen tegelijk aanwezig zijn, slaagden zij erin veel waardevolle momenten te organiseren waarbij bewoners uit de wijk steevast de uitnodiging om deel te nemen aan de acrobatische sculpturen enthousiast aangingen. Achteraf gaf het gezelschap aan dat ze meer dan bij andere Voyages, mensen die ze gedurende de week hadden ontmoet terugzagen bij de finale in de wijk. Een aantal van hen zagen we ook terug bij de voorstellingen in het centrum. Van lokale partners als Podium Islemunda en Wijk tuin Oeverloos kregen we terug dat het project merkbaar indruk had gemaakt op de wijkbewoners.

De aftermovie (10 min.) door XY gaat uitgebreid in op de situatie in de wijk en toont de waarde en impact van het contact dat zij legden met de bewoners. Zie: [LES VOYAGES - EXP. 20 Rotterdam IJsselmonde \(NL\) on Vimeo](#)

"Take the streets back, because the streets are ours."
Toeschouwer *Les Voyages*

Ouderen in verzorgingshuizen (bereik: 641 bezoekers)

Met de Stadsparade Senior boden we een aantrekkelijke circusbeleving aan mensen die niet naar het festival toe kunnen komen; een tijdelijk tegenwicht aan eenzaamheid. Met de tien uitvoeringen bereikten we in totaal 641 ouderen, een prima resultaat. Van bewoners en begeleiders kregen we terug dat de activiteiten zeer werden gewaardeerd. Inmiddels zijn verschillende verzoeken binnengekomen van andere verpleeghuizen die óók een voorstelling willen. Ambitie is om dit project te laten terugkeren.

“Zo fijn om weer eens een voorstelling te zien. Als je ouder wordt ga je niet meer of niet meer zo vaak naar het theater.”

“Het is hier wel heel gezellig met de anderen.”

Blinden en Slechtzienden (bereik: 3 bezoekers)

Speciaal voor blinden en slechtzienden werden twee verschillende voorstellingen voorzien van audiodescriptie. Het bereiken van deze doelgroep bleek een lastige opgave. Inspanningen om via o.a. het Oogziekenhuis en de partner Komt het Zien! publiek te trekken leverden slechts een aantal bezoekers op, die de activiteiten echter wel zeer waardeerden. Een volgende keer dient vooraf zicht te zijn op een groter bereik om dit te kunnen organiseren, bijvoorbeeld door een actieve samenwerking met de blindenschool.

Wijkbewoners in heel Rotterdam (bereik: 14.938 bezoekers)

Doel was om alle Rotterdammers bewust te maken van circustheater als aantrekkelijke discipline. Hiertoe werd de Stadsparade uitgespreid over alle wijken van de stad, en verrijkt met de Stadsparade Senior. Om de impact te vergroten werd met de scholen afgesproken de voorstellingen tijdens het laatste half uur van de schooldag te organiseren. Dit leverde een betere aandachtspanne op. Er werden lesbrieven verspreid en op verschillende scholen zagen we dat in de klassen de festivalfilms van afgelopen jaar werden bekeken als voorbereiding op de voorstelling. De kinderen en leerkrachten genoten zichtbaar van de optredens.

Baby's (ouders met baby's) (bereik: 194 bezoekers)

Ouders met baby's wilden we een gezamenlijke circusbeleving bieden die helpt de band tussen ouder en kind te versterken. In de voorstelling *Be Kind* werd de circusdramaturgie specifiek afgestemd op deze doelgroep. Het animo bleek groot, de vier uitvoeringen waren in een mum van tijd uitverkocht. Het Baby and Child research Centre begeleidde het creatieproces en onderzocht het effect. Hun conclusie is dat de voorstelling de band tussen ouder en kind inderdaad versterkte, maar ook dat het ouders uit hun isolement kan halen. De wetenschappers (en ouders) waren verbaasd te zien hoe kinderen gedurende de hele duur van de voorstelling (30 min.) betrokken en geïnteresseerd bleven.

“Zo leuk dat we met onze kleine meid naar het theater kunnen! “

“Als ouders met passie voor theater een prachtige gelegenheid om onze baby kennis te laten maken met theater.”

Algemeen publiek (bereik: 37.768 bezoekers totaal)

Ook aan het algemene publiek wilden we het sociale gezicht van circus laten zien, om het bewustzijn te vergroten dat kunst -en circus in het bijzonder- kan bijdragen aan een meer inclusieve samenleving.

De ruime aandacht in de media voor zowel het festival als juist ook het jubileumproject *Les Voyages* zetten direct de toon bij het bredere publiek over deze sociale kant. Dit werd versterkt door de eigen festivalopening niet op het rode pluche, maar juist in IJsselmonde bij de Grand Rendez Vous te organiseren.

In het verdiepingsprogramma gingen we met bezoekers en artiesten in gesprek over twee belangrijke thema's van dit jaar: *Cultuurparticipatie* n.a.v. “Les Voyages” en *Queer & Circus*. De bijeenkomsten werden goed bezocht en boden voor zowel publiek als studenten en professionals interessant leermomenten over deze onderwerpen.

H5. ORGANISATIE & FINANCIËN

5.1 STICHTING ROTTERDAM CIRCUSSTAD

Rotterdam Circusstad is een autonome stichting die is ontstaan vanuit een samenwerking van verschillende organisaties die elk op hun eigen wijze met circus bezig zijn. Het bestuur van Stichting Rotterdam Circusstad wordt gevormd door een onafhankelijk dagelijks bestuur, en een algemeen bestuur waarin directieleden van deze instellingen zitting hebben. Stichting Rotterdam Circusstad is opgericht in 2009 en is aangemerkt als culturele ANBI.

De stichting heeft ten doel: ‘Het creëren van een sterk cultureel klimaat voor de productie en presentatie van Circus Theater in Rotterdam door een nauwe samenwerking met partijen uit de wereld van theater, van gezelschappen, van opleidingen en van jeugd en welzijn.’

Bestuur en rooster van aftreden

Naam	Functie binnen bestuur	Maatschappelijke functie	Eerste termijn	Tweede termijn	Aftreden gepland
Jeffrey van Meerkerk	DB Voorzitter	Directeur Strategische Relaties, Sustainability (ESG and DEI&B) @ManpowerGroup	2-6-2022	Herbenoemen 2-6-2026	
Maria Berkenveld	DB Penningmeester	Ondernemer, directeur BRIGHTIDEAZ	1-1-2020	Herbenoemd 1-1-2024	1-1-2028
Marlin Huygens	DB Secretaris	Concerndirecteur gemeente Hengelo	21-3-2018	Herbenoemd 21-3-2022	21-3-2026
Samuel Wuersten	AB-Bestuurslid vml. Codarts	Artistiek en Algemeen directeur Holland Dance Festival	11-10-2017	Herbenoemd 11-10-2021	11-10-2025
Marc van Kaam	AB Bestuurslid Luxor Theater	Luxor Theater Algemeen directeur	23-10-2014	nvt, beweegt mee met functie	
Caroline Harder	AB Bestuurslid Codarts	Codarts, Head of– Bachelor Dance Performer/ Music theatre/ Master Choreography	31-10-2023	nvt, beweegt mee met functie	
Matthijs van Muijen	AB Bestuurslid Circus Rotjeknor	Voorzitter Circus Rotjeknor	31-10-2023	nvt, beweegt mee met functie	
Vacature	AB Bestuurslid Theater Rotterdam			Vacant na recente directiewissel bij TR	

Op 6 juni namen we afscheid van Andrea Wildeboer, die in het verlengde van haar aftreden als voorzitter bij Circus Rotjeknor, ook uittrad uit het bestuur van Rotterdam Circusstad. WE danken haar hartelijk voor haar enthousiaste inzet in de afgelopen jaren. In 2023 zijn twee nieuwe leden aangetreden in het Algemeen Bestuur, beiden op 31 oktober 2023: Caroline Harder nam plaats namens Codarts, en Matthijs van Muijen namens Circus Rotjeknor. Gepland is het aantreden van Herman van Karnebeek namens Theater Rotterdam in het voorjaar van 2024. Wij danken de afgetreden bestuurders voor hun grote bijdrage aan de ontwikkeling van Rotterdam Circusstad.

Vergaderingen

Het bestuur heeft in 2023 vijf keer vergaderd, op 2 februari, 21 maart, 6 juni, 22 augustus en 31 oktober. In het najaar is weer een gespreksronde gestart tussen bestuur en directie en de vier partnerinstellingen (Circus Rotjeknor, Codarts, Luxor Theater en Theater Rotterdam). Het bestuur heeft het beleid van de stichting vastgesteld, de contracten met freelancers van de stichting goedgekeurd en toegezien op de bedrijfsvoering en de administratie. Er zijn geen voorvallen van belangenverstremgeling gesignaleerd en er zijn geen besluiten goedgekeurd waarbij sprake was van tegenstrijdige belangen.

Vertrouwenspersoon

De organisatie maakt het mogelijk dat medewerkers die onregelmatigheden menen waar te nemen deze zonder risico voor hun positie kunnen melden. Zij melden deze bij het bestuur of bij een door het bestuur aangewezen functionaris. Marlin Huygens is binnen het bestuur aangewezen als vertrouwenspersoon. Er zijn in 2023 geen meldingen geweest.

Organisatie

Menno van Dyke
Dirk Evers
Sinan Seyhan

Artistiek leider
Zakelijk leider
Hoofd Marketing

Tess Wiggers
Erica Sonneveld
Marjella Rooduijn
Jördis Cordua
Mila Baumann
Soesja Pijlman
Daniek Cappelijn
Matti Moorman
Helmut de Hoogh
Kirsten Beerenbroek
Tanja Stomp
Circa 45 vrijwilligers

Hoofd Productie
Festivalproducent
Coördinator Stadsparade
Circunstruction / talentontwikkeling
Jeugd circus / jongste makers
Verdiepingsprogramma
Fondsenwerving
Medewerker marketing
Coördinator pers
Coördinator kaartverkoop
Online marketing / SEO

5.2 CODE CULTURAL GOVERNANCE

De stichting Rotterdam Circusstad hanteert de Governance Code Cultuur. Er wordt gewerkt met het bestuur-directie model. Het bestuur bestaat uit leden die deze functie onbezoldigd vervullen. Het bestuur voert een deel van de bestuurlijke taken zelf uit, maar heeft voor een belangrijk deel haar werkzaamheden uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie. Gegeven de missie van Rotterdam Circusstad is ervoor gekozen om de artistieke uitvoeringspraktijk, podia, onderwijs en educatie in het bestuur te vertegenwoordigen om tot een maximale betrokkenheid te komen. Het is een beproefd model in Rotterdam.

Een bestuur waarin betrokken organisaties vertegenwoordigd zijn, leidt tot een groot commitment. Rotterdam Circusstad is een samenwerkingsverband van juist deze instellingen, en het bestuur is het beste platform voor het uitzetten van de strategie. Een bestuurs- en directie reglement zijn begin 2016 opgesteld en vastgesteld door het bestuur en herzien in februari 2022.

Om conform de Code Cultural Governance de onafhankelijkheid van het bestuur goed te waarborgen is in overleg met de Gemeente Rotterdam in 2018 een statutenwijzing doorgevoerd waarna de stichting met een Algemeen (AB) en een Dagelijks bestuur (DB) werkt. De leden van het DB zijn onafhankelijk, in het AB zijn de ook de instellingen vertegenwoordigd.

5.3 CODE CULTURELE DIVERSITEIT & INCLUSIE

Rotterdam Circusstad onderschrijft het belang van de Code Culturele Diversiteit & Inclusie. Circustheater is laagdrempelig, vaak taallos en kent verschijningsvormen in bijna alle culturen. Daarmee heeft het de potentie een zeer breed publiek aan te spreken, zowel in leeftijdsopbouw als in culturele achtergrond.

Bij het invullen van nieuwe vacatures is diversiteit naast het vinden van mensen met de geschikte capaciteiten een belangrijk aandachtspunt. Gestreefd wordt naar een gevarieerde organisatie met een goede verdeling tussen leeftijden, gender en culturele achtergrond. In 2023 is met succes de diversiteit in het kernteam verhoogd op het vlak van leeftijd, ervaringsniveau en gender. Alleen qua culturele achtergronden is de wens aanwezig voor meer diversiteit.

Het beleid voor diversiteit is er op gericht om, gebruikmakend van een zo breed mogelijk pallet, verschijningsvormen van internationaal circustheater een zo breed en divers mogelijk publiek aan te spreken. Op de vlakken programmering en publiek, scoren we dan ook goed.

5.4 CODE FAIR PRACTICE / BEDRIJFSVOERING

Rotterdam Circusstad heeft geen mensen in vaste dienst, maar werkt samen met zelfstandigen om de verschillende taken op het vlak van directie, programma, productie en marketing in te vullen. In aanloop naar Circusstad Festival 2023 is op deze manier een sterk en gevarieerd team samengesteld waarin alle benodigde specialismen vertegenwoordigd zijn en waarin goed en met plezier wordt samengewerkt.

Met de zakelijke leiding zijn contractafspraken gemaakt voor de uitvoering van het Cultuurplan 2021-2024. De in 2021 nieuw aangetreden artistiek leider had in eerste instantie een overeenkomst voor één editie – 2022, welke met genoegen wordt verlengd tot eind 2024, overeenkomstig het ritme van de cultuurplanperiode. Voor beiden is een vergoeding overeengekomen die ruimschoots binnen de Wet Normering Topinkomens valt.

De andere medewerkers en artiesten krijgen per editie of optreden een contract aangeboden. Rotterdam Circusstad onderschrijft de Fair Practice Code. Voor het vaststellen van de vergoedingen voor medewerkers en artiesten wordt gerefereerd aan de CAO-toneel en dans. Deze worden middels de DigiPACCT-rekentool omgezet naar faire tarieven voor ZZP-ers. Aldus is er een structuur opgezet waarbij vaste minimum vergoedingen gelden voor deelnemende studenten en alumni. De meer gevorderde professionele gezelschappen hanteren vaak hun eigen vaste, marktconforme tarieven.

In het najaar van 2023 is met een brede vertegenwoordiging uit alle lagen van bestuur en organisatie de workshop Fair Practice van het Fonds Podiumkunsten doorlopen. Hieruit zijn nieuwe stappen geformuleerd om de uitgangspunten komende jaren verder te implementeren, in de eigen organisatie, maar ook in de keten van partners en gezelschappen. Zo vervult de organisatie in toenemende mate ook op dit vlak een voorbeeldfunctie.

5.5 STAKEHOLDERS EN SAMENWERKINGEN

Founding partners: Theater Rotterdam, Luxor Theater, Circus Rotjeknor, Codarts Circus Arts.

Partners: De Doelen, Theater Walhalla, Theater Islemunda, Laurenskerk, Cultuur Concreet, Stichting Komt het Zien, Maritiem Museum Rotterdam, basisscholen en verzorgingshuizen.

Circuscoalitie: Circusstad Festival (initiatiefnemer), TENT, Korzo, Festival Circolo, Maas theater en dans, Codarts Circus Arts, Buro Piket, ACaPA, Circuspunt, PanamaPictures, De Schuur, Bijlmerparktheater, Circusbende, Jonge Harten en Deventer op Stelten.

Netwerken: Circuspunt, Circostrada, Vereniging Verenigde Podiumkunstenfestivals, Directeurenoverleg, Rotterdamse Festivalcoalitie en CircusCoalitie.

5.6 SWOT / RISICO ANALYSE

Sterk

- Onderscheidend festival rond jonge, artistiek interessante kunstvorm
- Positie als voorloper bij de ontwikkeling van circus in Nederland
- Beleving festival met vermaak, verdieping en zelf doen
- Laagdrempeligheid en sociale impact
- Groeiende belangstelling, diversiteit, veelzijdig internationaal (kwaliteit)
- Samenwerking met vele partners en netwerken in binnen- en buitenland
- Rotterdamse, stedelijke basis
- Financiële zekerheid door structurele betrokkenheid Gemeente én het Fonds Podiumkunsten

Zwak

- Achterhaald imago van circus vertraagt verbreding van het publieksbereik (maar niet de groei)
- Sponsoring is nog weinig ontwikkeld binnen de organisatie.
- Nu het festival groeit in omvang is het eigen vermogen relatief klein in relatie tot het financiële risico.

Kans

- Groot potentieel publiek onder bestaande én nieuwe doelgroepen
- Nu het festival vast onderdeel uitmaakt van de nationale structuur, kan ook op het nationale (media)toneel meer positie worden opgebouwd
- Goed momentum: Circus zit in de lift
- Nieuwe generatie makers staat op; het productiehuis van Circusstad levert een wezenlijke bijdrage aan de talentketen.
- Social Circus - inspelen op uitdagingen van de stad en maatschappij voor zaken als: activatie, participatie, sociale cohesie, kansengelijkheid.

Bedreiging

- De evenementenkalender in Rotterdam wordt steeds voller. In de festivalperiode (meivakantie) vinden vaak ook andere activiteiten plaats. De impact daarvan op het festival kan sterk wisselen
- De beschikbaarheid van goede festivallocaties staat onder druk. Het wordt steeds moeilijker om geschikte binnen en buitenlocaties te vinden. Het betrekken van meer locaties (Hubs) bij het festival kan helpen dit te ondervangen en de impact op heel de stad te vergroten.
- Als festival dat deels in de openlucht plaats vindt is het kwetsbaar voor weersomstandigheden.

Veiligheid

Het nemen van risico is eigen aan het circus; een belangrijk deel van de zeggingskracht komt voort uit de spanning die het gevaar van de acts met zich meebrengt. In workshops en bij amateurprojecten ligt deze verantwoordelijkheid bij de docent en de organisatie. De stichting is verantwoordelijk voor een veilige omgeving. Daarom wordt uitsluitend met professionele producenten en gecertificeerde riggers (voor installaties luchtwerk) gewerkt. Dit garandeert een professionele omgeving. Toch zijn aan de uitoefening van diverse circusdisciplines risico's verbonden.

Ter afdekking van deze risico's heeft de stichting een aantal verzekeringen afgesloten:

- Bestuurdersaansprakelijkheid
- Aansprakelijkheid bedrijven (inclusief het geven van circus workshops en cursussen)
- Evenementenverzekering (af te sluiten per festivaleditie)

H6. FINANCIËN

6.1 TOELICHTING OP KOSTEN EN INKOMSTEN

Rotterdam Circusstad sloot het jaar 2023 af met een budget van € 902.253. De meerkosten ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zitten met name in de sterke stijging van productiekosten: inflatie heeft daar toegeslagen. Op andere vlakken zijn de kosten wat lager uitgevallen waardoor we per saldo goed uitkomen.

Het budget kwam tot stand dankzij de steun van een breed palet aan stakeholders: publiek, partners, sponsors, overheden en fondsen.

Publiek: Dit jaar is er bewust voor gekozen om de gestegen kosten nog niet door te rekenen in de ticketprijzen. Dankzij de zeer grote publieksbelangstelling en ook het groeiende bereik bij de betaalde voorstellingen, werd het doel voor publieksinkomsten ruimschoots gehaald. Toch verwachten we volgend jaar een prijsverhoging door te moeten voeren om de stijgende kosten het hoofd te kunnen bieden.

Partners en sponsors: De founding partners en locatiepartners als De Doelen droegen hun steentje bij aan de totstandkoming van het festival. Hoewel inhoudelijk ongeveer gelijk aan eerdere jaren, kon de bijdrage van mediapartner Rijnmond wegens nieuw beleid bij deze partner niet worden gekapitaliseerd.

Overheden: Rotterdam Circusstad ontvangt zeer gewaardeerde structurele steun van zowel de Gemeente Rotterdam als het Fonds Podiumkunsten. Van Fonds Podiumkunsten ontvingen we in april een extra bijdrage binnen de regeling Internationalisering. Van Rotterdam Festivals ontvingen wij een extra bijdrage voor het jubileumproject *Les Voyages*, alsmede een extra bijdrage voor het programma op Koningsdag, dat daardoor een fantastische kwaliteit en impact kon realiseren. Waar we bij de update in maart jl. nog dachten een flinke eigen bijdrage te moeten inzetten om de inflatie het hoofd te kunnen bieden, valt dit gelukkig uiteindelijk mee.

Fondsen: Private fondsen vormen een belangrijke steunpilaar voor het festival. Juist deze jubileumeditie waarin artistieke innovatie, sociale impact en talentontwikkeling veel aandacht kregen, vonden wij vele fondsen bereid een bijdrage te doen. Mede dankzij deze zeer gewaardeerde coulance konden wij deze gedroomde jubileumeditie ten volle realiseren. Veel dank aan alle partijen -groot en klein- die dit met hun onmisbare steun mogelijk hebben gemaakt.

6.2 FINANCIËEL RESULTAAT

Resultaat

Het balanstotaal eind 2023 is: € 159.419,-
Het eigen vermogen op 31 dec € 42.431,-

De resultaatrekening € 902.253,- met een exploitatieresultaat van -€ 29.276,-.
Het genormaliseerde resultaat na vrijval van de bestemmingsreserve bedraagt € 3.224,-. Dit is toegevoegd aan de weerbaarheidsreserve. Daarmee is het bestuur tevreden over het financiële resultaat.

Eigen vermogen

Gestreefd wordt naar een eigen vermogen dat de helft van het financiële risico afdekt dat de Stichting Rotterdam Circusstad op de publieksinkomsten neemt. Gebaseerd op de meerjarenbegroting is dat € 53.000,-. Mede onder invloed geslaagde kaartverkoop en inkomsten uit gastoptredens is in 2023 sprake van een positief eindresultaat en kan de algemene reserve worden aangevuld tot € 42.431,-.

Bestemmingsreserves

In het jaarverslag 2022 was een bestemmingsreserve aangelegd van € 32.500,- voor inflatie en fairpay Circusstad Festival 2023. Deze is in 2023 benut. Eind 2023 zijn er geen bestemmingsreserves.

Liquiditeit

Aansluitend bij het financiële ritme van uitbetalingen van fondsen en de eigen inkomsten wordt een financiële planning gemaakt. De stichting ervaarde in 2023 geen uitdagingen op dit vlak.

Solvabiliteit

De stichting heeft geen schulden. Om het financiële risico te beheersen worden geen uitgaven gedaan, zonder dat er zicht is op de dekking ervan. Hierom wordt per editie een go/no go moment georganiseerd waarbij op basis van de begroting, de beschikbare middelen en verwachte inkomsten een definitieve werkbegroting wordt vastgesteld.

De solvabiliteit (Eigen vermogen / Totale vermogen x 100%) is met 26% acceptabel. Doordat enkele fondsen in 2023 bijdragen hebben overgemaakt, die pas worden aangewend voor het festival in 2024 is het vreemd vermogen op 31 december relatief hoog, wat drukt op het percentage. Dit levert geen risico's op voor de bedrijfsvoering. De stichting kan te allen tijde aan haar verplichtingen voldoen. Tevens zijn alle openstaande crediteuren per 22 februari 2024 voldaan.

6.3 ACCOUNTANT

Per editie vindt een evaluatie en afrekening plaats met financiers en partners. Daarnaast wordt jaarlijks na afronding van het boekjaar een financieel jaarverslag met balans en jaarrekening opgemaakt door de boekhouder die gecontroleerd wordt door een accountant. Sinds 2017 wordt hiervoor samengewerkt met Abel Accountants uit Den Bosch. Na evaluatie van de samenwerking in 2020 heeft het bestuur ervoor gekozen deze samenwerking te verlengen voor de periode 2021-2024. Bij het financieel jaarverslag 2023 is een verklaring opgesteld, specifiek voor de afrekening met het Fonds Podiumkunsten. De afrekening van de gemeentelijke subsidie verloopt via Rotterdam Festivals.

H7. ONDERTEKENING

ALDUS VASTGESTELD DOOR HET BESTUUR VAN STICHTING ROTTERDAM CIRCUSSTAD

TE ROTTERDAM 19 MAART 2024

DocuSigned by:
Jeffrey van Meerkerk
815A5B076D174D8...

Jeffrey van Meerkerk
Voorzitter

DocuSigned by:
M. B.
51262F6AA9A74C2...

Maria Berkenveld
Penningmeester

DocuSigned by:
Marlin Huygens
050CD2CB6AAB4DB...

Marlin Huygens
Secretaris

DocuSigned by:
Samuel Wuersten
6B343658AD824E5...

Samuel Wuersten
Algemeen Bestuurslid

DocuSigned by:
Marc van Kaam
E0A60B55B08A41D...

Marc van Kaam
Algemeen Bestuurslid
Luxor Theater

DocuSigned by:
Caroline Harder
57D55FA85F4B469...

Caroline Harder
Algemeen Bestuurslid
Codarts

DocuSigned by:
Matthijs van Muijen
91E7E973845548A...

Matthijs van Muijen
Algemeen Bestuurslid
Circus Rotjeknor

Bijlagen

B1. FPK MODEL III F PRESTATIES

Editie	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Plan 2021 - 2024
			Corona	
CIRCUSSTAD FESTIVAL				
Duur in dagen	5	5	12	5
Circusstad Festival: activiteiten kernprogrammering	146	137	81	145
International State of the Art	49	44	6	27
Nieuwe makers - jong talent	34	36	7	68
Nieuwe makers - stadsparade	55	46	68	50
Muziek	8	11		
Waarvan betaald	58	59	13	70
Waarvan gratis	88	78	68	75
Circusstad Festival: overige activiteiten	61	61	40	41
Optredens Amateurs en studenten	14	11	2	24
Inloop workshops Rotjeknor & Ell Circo D'ell fuego	10	5	9	5
Workshops jongste makers / kabaal	3			
Betaalde Workshops	20	32	25	25
Verdiepende randprogrammering (showcase, nagesprekken)	14	13	4	11
TOTAAL ACTIVITEITEN CIRCUSSTAD FESTIVAL	207	198	121	186
BEREIK FESTIVAL				
Bezoeken kernprogrammering Festival	30.923	26.349	7.135	28.959
Bezoeken overige activiteiten Festival	6.845	5.978	1.735	5287
Totaal bezoekers festival	37.768	32.327	8.870	34.246
Waarvan betalend	9.099	7.363	830	10.246
Waarvan gratis	28.669	24.964	8.040	23.750

Extra: bereik TV uitzending NOS koningsdag 27/4*	2.091.000
Extra: bereik TV uitzending Jeugdjournaal 6/5**	105.000
Extra: bereik TV uitzending Renze 7/5**	550.000
Extra: bereik TV Open Rotterdam 6/5**	16.400
Totaal bereik TV	2.762.400

* Bron: kijkonderzoek.nl Maand top100 April
 ** o.b.v. gemiddelde per uitzending

OVERIGE ACTIVITEITEN				
Professionele presentaties buiten het festival	12	12	59	0
Circunstruction / partnerfestivals	10	12	59	0
Gezelschap 43	2			
Waarvan betaald (recettes via partners)	4	4	54	
Waarvan gratis	8	5	5	
Overige activiteiten buiten het festival	23	7	49	0
Optredens Amateurs & Studenten: Circus Roffa!	0	0	12	
Workshops Circus Roffa	0	0	28	
Workshops Circunstruction - zakelijk	8		9	
Workshops Circunstruction - artistiek	15			
Totaal activiteiten buiten het festival	35	19	108	0
BEREIK OVERIGE ACTIVITEITEN				
Bezoeken professioneel programma buiten festival	1.063	1.747	3.648	1.754
Bezoeken overig programma buiten festival	0	0	2.142	
Totaal bezoekers Overig	1063	1747	5790	1754
Totaal generaal - aantal activiteiten	242	217	229	186
Totaal generaal - bereik	38.831	34.074	14.660	36.000
Waarvan betalend	9.703	8.085	3.591	10.246
Waarvan gratis	29.128	25.989	11.069	23.750

Aantal (co-)producties	8	9
Tall Tales - Square 10	1	
Shenanigans	1	
Siegfried & Joy	1	
Circunstruction	4	
Kabaal	0	
Dutch Circus Showcase	1	

B2. FPK Model IV F Speellijst

Gezelschap	Titel voorstelling	Duur	# keer	Bezoek Betaald	Bezoek gratis
PROFESSIONEEL / KERNPROGRAMMA CIRCUSSTAD FESTIVAL					
Alexandra Malter	Hoepel Act	8	1		350
Andrea Salustri	Materia	60	2	272	
Balancealots	Stick with me	25	5		1.181
Be Flat	Double You	60	6	1.491	
Circumstances	Exit	60	1	351	
Codarts Circus Arts	C3: Groupshow	60	2	189	
Compagnie XY	Möbius	60	2	1.267	
Compagnie XY	Les Voyages	60	9		3.971
Duo Cobogó	Concert	30	2		300
Duo Kaos	Time to Loop	30	2		780
Duo NoNonsense	Finding Tomorrow	25	9		2.581
Emilie Weisse Circus theater	Be kind	45	4	194	
Fenja Barteldres	Cyrrealism	30	2	104	
Happyhandstandfreaks	Yes you, no me	25	6		1.240
Harvey Cobb	Pink Boots and an Alcohol	45	2	106	
House of Circus	House Of Circus	60	1	384	
Jam Shenanigans	Shenanigans - work in pro	30	2	137	
Les P'tits Bras	Bruits de Coulissses	60	2	640	
Lily & Janick	Kaleiding	30	2	86	
Longo Longo	Concert	60	1		90
Power to the Pipo	Concert	90	1		250
Preview XY	Mobius	15	1		180
Ralph Öllinger	Pierre Roman and the wh	45	14	80	721
Ralph Öllinger	Walking Act - Pierre Roma	30	6		550
RangPang	MikMak	30	6		1.447
Rotjeknor	Extreme (Koningsroute)	15	1		400
Sadiq Ali	The Chosen Haram	60	2	286	
Sam Balthasar	Diabolo Act	5	1		600
Siegfried & Joy	Las Vegas in Rotterdam	30	15	2.623	
Simple Cypher	Roll-up, Roll-up	30	4		1.105
Sinking Sideways	Cécile	60	2	189	
Susanna x Luna	COIL	30	2	71	
Tall Tales Compagnie	Facades	25	2		405
Tall Tales Compagnie	Preview Square 10	15	1		1.200
Tall Tales Company	Square 10	60	8	380	
Tea Time Company	Stick-Stok	25	2		658
Tete Beche	3 + 1	25	11		3.315
Subtotaal			142	8.850	21.324
Overige programmering					
Optredens amateurs en studenten	Codarts, Kiev, Ell Circo d'e	divers	14		3.760
Avondprogramma	Silent Disco, Bingo, Club C	divers	4		749
Circus Jungle	Inloop Workshop	360	5		1.875
Flying trapeze workshop	Inloop Workshop	105	5		490
Circus Rotjeknor	Workshops betaald	60	20	225	
Jongste Makers	Workshops jeugd circus		3		57
Verdiepende randprogrammering	Divers		14	24	414
Subtotaal			65	249	7.345
TOTAAL FESTIVAL			207	9.099	28.669
ACTIVITEITEN BUITEN CIRCUSSTAD FESTIVAL					
Rodia Vomvolou - Fenja	Workshop Dramaturgie		1		8
Circunstruction 12	Workshop Budgetting Dirk		1		7
Circunstruction 12	Funding coaching Jördis		1		2
Circunstruction 12	Workshop Marketing met Sinan En Ma		1		5
Circunstruction 12	Workshop AI voor marketing Matti Ma		1		7
Circunstruction 12	Lichtmontage workshop Maarten Verf		1		4
Circunstruction Tryout - Simon Ossoinak	Tryout en Feedback workshop Merel H		1		11
Circunstruction Tryout - Luise Hoffmann	Tryout en Feedback workshop Rodia V		1		10
Circunstruction Tryout - Fenja Barteldres	Cyrrealism		1		65
Circunstruction Tryout - Luise Hoffman	What I think, they think		1		100
Circunstruction Tryout - Simon Ossoinak	The Odd Ones		2		210
Circunstruction @ Maas - Luise Hoffmann	What I think, they think		1	151	
Circunstruction @ Maas - Fenja Barteldres	Cyrrealism		1	151	
Circunstruction @ Maas - Simon Ossoinak	The Odd Ones		1	151	
Circunstruction @ Maas - Daniel Simu	Acrobot		1	151	
Tete Beche, Mizai Kobi,	Gezelschap 43		2		40
TOTAAL ACTIVITEITEN BUITEN FESTIVAL			18	604	469
TOTAAL 2023			225	9.703	29.138
Totaal bezoek betaald	9.703				
Totaal bezoek gratis	29.138				
Totaal bezoek	38.841				

B3. FPK Model Verantwoording Codes

	Code Diversiteit en Inclusie	Code Cultural Governance	Code Fair Practice
Startpositie	Het beleid voor diversiteit is erop gericht om met het brede pallet verschijningsvormen van circus een zo breed mogelijk publiek aan te spreken. Qua publiekssamenstelling is dat reeds behoorlijk goed, in het eigen team is ruimte voor meer diversiteit in culturele achtergrond. Verdeling in leeftijd en geslacht is goed.	Code volledig doorgevoerd.	Sinds 2021 zijn alle overeenkomsten met artiesten en medewerkers fair pay. Contracten worden opgesteld na check met de CAO toneel en dans en gecorrigeerd voor ZZP-tarief.
Doelstelling 2023	In programma extra aandacht voor inclusiviteit en sociale impact. In team meer diversiteit realiseren.	Code blijven handhaven. Vertegenwoordiging partners in bestuur verzorgen.	Ondanks sterke inflatie fair pay voor zowel artiesten, dagmedewerkers en kernorganisatie handhaven.
Activiteiten	Vacatures zijn breder uitgezet en actief in andere dan de eigen netwerken verspreid. Binnen de programmering zijn diverse nieuwe activiteiten ontwikkeld om meer inclusief te zijn naar de queer community, ouderen, mensen met een (visuele) beperking en baby's.	Per kwartaal zijn de acties die de code voorschrijft uitgevoerd. Op 31 oktober zijn nieuwe bestuursleden vanuit Codarts en Circus Rotjeknor aangesteld. Begin 2024 volgt ook vertegenwoordiging vanuit Theater Rotterdam.	In kaart (blijven) brengen of de werkzaamheden nog binnen de gestelde uren gerealiseerd kunnen worden. Workshop Fair Practice van het Fonds Podiumkunsten doorlopen met personeel en bestuur.
Eindstand	Het team is divers, leeftijd, gender ervaringsniveau. Er is nog ruimte voor verbetering in culturele diversiteit. Met de nieuwe programma's werd met succes nieuwe publieksgroepen betrokken, die de activiteiten positief waardeerden.	Code volledig doorgevoerd. In het vierde kwartaal is de jaarkalender governance herzien als handvat voor het vergaderschema van volgend jaar.	Alle overeenkomsten voldoen aan de vooraarden voor fair pay. Er is een plan van aanpak ontwikkeld om Fair Practice in de periode 2024-2028 verder te implementeren in de organisatie en ketens.
Doelstelling 2024	Stadsparade en Stadsparade Senior continueren om iedereen in Rotterdam te kunnen betrekken. Nieuwe pilot voor co-creatie project met mensen met een verstandelijke beperking opzetten. Blijvende aandacht voor laagdrempeligheid, toegankelijkheid en gastvrijheid.	Code blijven handhaven. Nieuw bestuurslid vanuit Theater Rotterdam installeren. Vernieuwde jaarkalender governance doorvoeren en evalueren.	Aandacht met team voor andere onderwerpen uit de code zoals duurzame omgang met personeel, ontwikkelmogelijkheden. Gedagscode Integriteit opstellen en invoeren in overeenkomsten met personeel, artiesten en partners. Aandacht voor Fair Practice in de ketens realiseren.

B4. WNT-verantwoording 2023

WNT-verantwoording 2023 [Stichting Rotterdam Circusstad]

De WNT is van toepassing op Stichting Rotterdam Circusstad. Het voor Stichting Rotterdam Circusstad toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,- (Algemeen Bezoldigingsmaximum)².

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	Dirk Evers	Menno van Dyke
Functiegegevens⁵	Zakelijke Leiding	Artistieke Leiding
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2023	1-1-2023 t/m 31-12-2023	1-1-2023 t/m 31-12-2023
Omvang dienstverband (fte) ⁷	0,6	0,6
Dienstbetrekking ⁸	[nee]	[nee]
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 54.000,-	€ 47.000,-
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.
<i>Subtotaal</i>	€ 54.000,-	€ 47.000,-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 223.000 * 0,6 * 365/365 = € 133.800,-	€ 223.000 * 0,6 * 365/365 = € 133.800,-
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 54.000,-	€ 47.000,-
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022¹⁴		
bedragen x € 1	Zakelijke leiding	Artistieke leiding
Functiegegevens⁵	Zakelijke leiding	Artistieke leiding
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1-2022 t/m 31-12-2022	1-1-2022 t/m 31-12-2022
Omvang dienstverband (fte) ⁷	0,5	0,5
Dienstbetrekking ⁸	nee	nee
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 42.500,-	€ 38.250,-
Beloningen betaalbaar op termijn	[n.v.t.]	[n.v.t.]
<i>Subtotaal</i>	€ 42.500,-	€ 38.250,-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 216.000 * 0,5 * 365/365 = € 108.000,-	€ 216.000 * 0,5 * 365/365 = € 108.000,-
Bezoldiging	€ 42.500,-	€ 38.250,-

Weekend dichtbij

Kun je beroemd worden met iets dat je belabberd doet? Het Berlijnse illusionistenduo Siegfried & Joy bewijst van wel. De 'knulligste goochelaars ter wereld' spelen wereldwijd grote zalen plat en hun video's scoorden inmiddels een miljard (!) hits. Ze zijn deze week voor het eerst in Nederland en treden op in een opvallend kleine circustent in Rotterdam.

'KNULLIGSTE GOOCHELAARS TER WERELD' VOOR HET EERST NAAR NEDERLAND

Anton Slotboom

Met paarse glitterpakken aan en met stervormige zonnebrillen op de neus verschijnen de heren Siegfried en Joy een uur later dan gepland dan toch voor de camera. „Sorry, sorry, we hadden nog een fotoshoot”, zegt Siegfried. Erg? Welnee. Het is ze meteen vergeven. In het FaceTime-schermpje duiken namelijk twee ontzettend blije hoofden op. De twee Duitse 'supersterren van de magie', zoals ze zichzelf even serieus als gekscherend noemen, 'met een miljard views', stralen. Joy, de man met het lange haar, vertelt al snel waarom. „We gaan eindelijk ons Nederlandse debuut maken! Daar keken we al een tijd naar uit. We horen alleen maar goede dingen over de Nederlanders.” Siegfried: „En dat niet alleen: komende week begint in Nederland onze festivalzomer. We gaan heel Europa door.”

Bus tevoorschijn toveren

Wie een beetje de weg kent op internet, kent ze vast al. Niet voor niets hebben ze een half miljoen volgers op Instagram. Knullig hilarisch zijn hun trucs, waarbij ze bijvoorbeeld een bus tevoorschijn toveren. Die er gewoon al reed, ziet de kijker. Die vast eerst vertwijfeld reageerde: menen deze twee Duitsers dit nu echt? Niet zelden spelen de onschuldige voorbijgangers een hoofdrol, juist hun reactie is de grap. Wie loopt stocijns door als onbekende malle Duitsers met een goud gordijn staan te wapperen bij de uitgang van de metro? En wie voelt zich er éven een superster door en huppelt erdoorheen?

Fans wereldwijd vallen als een blok voor dit soort vrolijke knulligheid. Tijdens hun auditie in *America's Got Talent* lieten ze de

De trucs van Siegfried & Joy zijn 'belabberd'

juryleden en het publiek huilen van het lachen en ook in hun video's gaat het er altijd zo aan toe. Siegfried: „In Duitsland kunnen we inmiddels niet meer voor mensen spelen die ons niet kennen. In Ne-

Niemand hoeft zich zorgen te maken. De enigen die voor schut gezet worden, zijn wij

– Siegfried & Joy

▲ De trucs van Siegfried & Joy laten de kijker vertwijfeld achter: menen ze dit nu echt? FOTOS ANNA WYSZOMIERSKA

derland nog wel. Echt, dat is heerlijk!”

Spelen voor een kleiner publiek doet dan ook denken aan vroeger, vindt Joy, zijn achternaam is d'Amour. (Helemaal geloven doen we dat niet, veel is ironie bij deze twee). „Soms staan we hier nu gewoon in zalen voor vijfduizend mensen.” Siegfried: „Dat is geweldig. Alleen: wie er op de achterste rijen zit, zien we dan niet. Het is een van de redenen waarom we nu zo enthousiast zijn over het Circusstad Festival en ons optreden.” Want de Hollandse harten moeten nog veroverd worden, weet Joy. Glimmend: „Voor ons is dat een heel fijne uitdaging.”

Lage ticketprijzen

In Rotterdam komen bezoekers voor slechts 7,50 euro (‘Het gaat ons niet om het geld, wij strijden voor lage ticketprijzen zodat hele generaties ons kunnen zien’) akelig dichtbij. „Iedereen wordt bij de ingang door ons welkom geheten, bij binnenkomst én bij afscheid”, zegt Siegfried. Joy: „Maar niemand hoeft zich zorgen te maken.” Siegfried: „Echt niet. De enigen die voor schut worden gezet, zijn wij zelf.”

Het succes heeft hen „totaal niet veranderd”, zegt Joy dan nog. „Onze levens zijn hetzelfde gebleven. Onze vriendschap ook.” Siegfried: „Zes jaar geleden ontmoeten we elkaar in een *magic shop* in Berlijn. Boem, het was magie. We zijn vrienden geworden en gebleven. Tot op de dag van vandaag.”

■ Siegfried & Joy spelen driemaal daags op het Rotterdamse Circusstad Festival, dat van 3 tot en met 7 mei duurt. Een kaartje kost 7,50 euro. Alle dagen en tijden: circusstad.nl

Balans Stichting Rotterdam Circusstad per 31 december 2023

Activa	31 december 2023	31 december 2022
<u>Vlottende activa</u>		
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	€ 20.971	€ 16.688
Nog te ontvangen posten	€ 80.068	€ 128.683
Overlopende activa	€ 5.111	€ 19.163
	<u>€ 106.151</u>	<u>€ 164.533</u>
 Liquide middelen	 € 53.268	 € 84.417
	<u>€ 159.419</u>	<u>€ 248.950</u>
Totaal activa	€ 159.419	€ 248.950

Passiva	31 december 2023	31 december 2022
<u>Eigen vermogen</u>		
Stichtingskapitaal	€ 42.431	€ 39.207
Bestemmingsreserves	€ -	€ 32.500
	<u>€ 42.431</u>	<u>€ 71.707</u>
<u>Kortlopende schulden en overlopende passiva</u>		
Crediteuren	€ 15.011	€ 67.650
Belastingen en premies sociale verzekeringen	€ -	€ -
Overige schulden en overlopende passiva	€ 101.976	€ 109.594
	<u>€ 116.987</u>	<u>€ 177.243</u>
Totaal passiva	€ 159.419	€ 248.950

Vastgesteld door de Stichting Rotterdam Circusstad

d.d.

DocuSigned by:

 815A5B076D174D8...

Het bestuur

DocuSigned by:

 51262F6AA9A74C2...

DocuSigned by:

 050CD2CB6AAB4DB...

DocuSigned by:

 6B343658AD824E5...

DocuSigned by:

 E0A60B55B08A41D...

DocuSigned by:

 57D55FA85F4B469...

DocuSigned by:

 0548A...
 Gewaarsd voor Identificatie

Rekening van baten en lasten over 2023

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2023	Meerjaren begroting 2021-2024	Jaarrekening 2022
<u>Baten</u>				
Publieksinkomsten/recettes	€ 90.457	€ 82.885	€ 107.779	€ 82.835
Sponsorinkomsten	€ 2.500	€ 15.000	€ 40.000	€ 13.041
Overige inkomsten	€ 63.971	€ 64.758	€ 73.136	€ 73.143
Subtotaal directe opbrengsten	€ 156.929	€ 162.643	€ 220.915	€ 169.019
Indirecte opbrengsten:	€ -	€ -	€ 2.500	€ -
Bijdragen uit private middelen	€ 229.750	€ 221.000	€ 170.000	€ 212.271
Subtotaal eigen inkomsten	€ 386.679	€ 383.643	€ 393.415	€ 381.290
Meerjarige subsidie FPK	€ 194.193	€ 182.346	€ 175.000	€ 250.546
Meerjarige subsidie Provincie	€ 277.900	€ 267.400	€ 225.000	€ 267.400
Subsidie gemeenten	€ 43.481	€ 20.000	€ 50.000	€ -
Subsidies en bijdragen publieke middelen	€ 43.481	€ 20.000	€ 50.000	€ -
Subtotaal subsidies en Bijdragen	€ 515.574	€ 469.746	€ 450.000	€ 517.946
Overige / Vrijval reservering				
Totaal baten	€ 902.253	€ 853.389	€ 843.415	€ 899.236
<u>Lasten</u>				
Beheerslasten personeel	€ 76.126	€ 54.250	€ 42.500	€ 54.000
Beheerslasten materieel	€ 18.729	€ 16.500	€ 30.000	€ 15.826
Subtotaal beheerslasten	€ 94.855	€ 70.749	€ 72.500	€ 69.826
Activiteitslasten personeel	€ 436.762	€ 410.413	€ 421.650	€ 430.063
Activiteitslasten materieel	€ 402.116	€ 404.727	€ 349.265	€ 372.576
Subtotaal activiteitslasten	€ 838.878	€ 815.140	€ 770.915	€ 802.639
Totaal lasten	€ 933.733	€ 885.889	€ 843.415	€ 872.465
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€ -31.481	€ -32.500	€ -	€ 26.770
Saldo rentebaten/-lasten	€ 2.204	€ -	€ -	€ -
Exploitatieresultaat	€ -29.276	€ -32.500	€ -	€ 26.771
Vrijval bestemmingsreserve	€ 32.500	€ 32.500	€ -	€ 9.000
Genormaliseerd resultaat	€ 3.224	€ -0	€ -	€ 35.771